Бүхы оронуудай пролетаринар, нэгэдэгты!

БУРЯАД ҮНЭН

КПСС-эй Буряадай обкомой, Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй, Министрнүүдэй Соведэй орган

Газетэмнай 1921 оной декабриин 21-hээ гарана | № 187 (13676) | 1974 оной августын 11, воскресени | Сэн 2 мүнгэн

БАРИЛГАШАДАЙ hАЙНДЭР

Заводууд болон электростанцинуудые, город, тосхонуудые бодхожо, шэнэ харгы зам табижа, үндэр гэрнүүдые барижа байhан ороной эрхим барилгашад гүрэнэй түбэй концертнэ зал соо августын 9-дэ суглараа. Барилгашадай үдэртэ зорюулагдаhан баярай суглаан эндэ болоhон байна.

КПСС-эй МГК-гай секретарь Н. А. Рожков суглаае нээгээ.

КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь нүхэр Л. И. Брежнев түрүүтэй КПСС-эй Центральна Комитедэй Политбюро суглаанай хүндэтэ президиумдэ нэгэн дуугаар hунгагдаа.

Москвагай барилгашадай бригадир В. А. Затворницкий, Мурманскын барилгашадай бригадир В. П. Сериков, СССР-эй Верховно Соведэй депутат П. П. Шилейкис (Вильнюсhээ) болон бусад КПСС-эй XXIV съездын Директивэнүүдые бэелүүлхын, барилгын бүтээсэ дээшэлүүлхын түлөө өөhэдынгөө коллективүүдэй хэжэ байhан тэмсэл тухай хөөрэhэн байна.

КПСС-эй Центральна Комитедтэ, СССР-эй Верховно Соведэй Президиумдэ, СССР-эй Министрнүүдэй Соведтэ эльгээгдэхэ амаршалгын бэшэгые баярай суглаанда хабаадагшад ехэ дэбжэлтэтэйгээр баталан абаа.

(ТАСС-ай корр.).

ТЭЖЭЭЛ БЭЛЭДХЭЛГЭЕЭ ТҮРГӨӨР, ШАНАРТАЙГААР ЯБУУЛХА!

ТОРИИНХИДhОО ЖЭШЭЭ АБАМААР

Ториин совхозой хүдэлмэрилэгшэд, аймагайнгаа бүхы ажалшадтай адли, ниитынгээ адууhа малда эрхим шанартай үбhэ тэжээл дутамаггүйгөөр бэлдэхэ гэhэн социалис уялга абаад, тэрэнээ хэрэг дээрэнь бэелүүлхын түлөө шармайн оролдожо байнад.

— Энэ жэл манай совхозойхид ниитынгээ малда 34 мянган центнер үбhэ болон бусад тэжээл ехээр бэлдэхэ гэhэн уялга абаа юм. Тэрэнээ заабол дүүргэхэл байхабди, — гэжэ совхозой директор Альберт Станиславович Аржанович хөөрэнэ.

Тэрэ хөөрөөшье, совхозой отделени дээгүүр ябажа харахада, тэдэнэй абаhан уялгаяа дүүргэхэhээ гадна, үшөө үлүүлэн дүүргэхээр арга боломжонууд бии байна. Ногооной гараса хаа хаанагүй муу бэшэ, хүн зон тон эрмэлзэлтэй, оролдосотойгоор ажаллана. Тэжээл бэлдэлгэ дээрэ мүнөө 33 звено, хэдэ дахин агрегадууд. 500 гаран хүнүүд хүдэлжэ байна.

Тэжээл бэлэдхэлгын хүдэлмэри илангаяа Алцагай отделенидэ эмхитэй hайнаар ябана. Тэндэ 17 звено үбhэ бэлдэжэ байна. Отделенийхид 10 мянган центнер үбhэ бэлдэхэ түсэбтэй байгаад, 12 мянган центнер бэлдэхын түлөө тэмсэнэ.

Отделениин эгээн томо звеное Николай Павлович Проничев хүтэлбэрилнэ. Энэ звено 6 трактортай, үбhэ сабшаха, hэлихэ, тармаха, бухаллаха, шэрэхэ, hүрилхэ машинануудаар гүйсэд хангагданхай хадаа оньhожоруулагдаhан звено гэжэ нэрэтэй.

Оньhожоруулагдаhан звеногойхид 3.360 центнер үбhэ бэлдэхэ уялгатай. Мүнөө мянга гаран центнер бэлдээд байна. Абаhан уялгаяа августын 20 болотор дүүргэхэ хүсэлэнтэй. Звеногойхид үдэртөө 300—400 центнер үбhэ hүрилхэ аргатай юм.

Үбhэ хуряалгын звено бүхэндэ ерэхэдэ, гартаа хажуур, тармуур барихан хүнүүд олоор харагдадаг. Тэдэнэр шугы бургааhан, яама янха, нүхэ хобоо соо ургаhан ногоо хуу сабшан суглуулжа абана гээшэ.

— Манда сабшагдаhан гектар бэшэ, hүрилэгдэhэн үбhэн хэрэгтэй, — гэжэ Алцагай отделение даагша Николай Артемьевич Татарников тон зүб тэмдэглэнэ.

Тиимэhээ эндэ хүн бүхэн үбhэ ехээр абахын түлөө оролдоно. Жэшээлхэдэ, звеное даагша Сергей Будаевич Будаев мэнэ hая болотор морёор сабшадаг косилка абажа үгэнгүй, сабшалангаа гараараа сабшаа юм. Гараар сабшабал, үбhэ ехээр абахаб гэжэ тэрэ мэдэнэ хаям.

Үбhэ хуряалга дээрэ хүдэлжэ байгаа хүнүүдтэ салин хүлhэн гансал бэлдэгдэhэн тэжээлэй хэмжээгээр түлэгдэхэ. Тиихэдэ бэлдэгдэhэн центнер үбhэнэй түлбэри ондо ондоогоор хараалагданхай. Звеногойхид түсэбөө дүүргэхэдээ, тогтоогдомол түлбэреэ абаха. Харин түсэбөө үлүүлбэл, даабариhаа гадуур абтаhан үбhэнэй түлөө бүришье ехэ түлөэри абаха. Звеногой бэлдэhэн үбhэ тушаажа абадаг комисси, хэрбээ тэдэнэй сабшалан дээрэ сабшагдаагүй заашье ногоо олоо hаа, звеногойхидой салин хүлhэ доошонь оруулха асуудал табиха эрхэтэй юм.

Ториин совхозойхид гарта хүлтэ бэеэрээ тэжээл бэлдэлгэдэ гараа гэхэдэ алдуу болохогүй. Үни хада пенсидэ гараhан Арья Гомбоевич Гомбоев арбаад үбгэжөөлнүүдтэй хамтаржа звено болоод, үбhэ сабшажа байна. Тэдэнэр урдань сабшагдаагүй бута бургааhануud соо үбhэ бэлдэнэд. 78 напатай Даша Чингеев залуушуулые суглуулжа звено байгуулаад, тэдэнээ зүбөөр хүтэлбэрилжэ, hайнаар хүдэлүүлнэ. Залуушуулайнгаа бүхы зэбсэг, машина өөрөө заhана, тааруулна.

Армаг тосхондо ерэхэдэмнай силос даража байба. Силосэй комбайнай комбайнернууд Дмитрий Воронин, Василий Карпов, Семен Сизов гэгшэд бүтээсэ ехэтэйгээр ажаллажа, хэдэхэн үдэрэй туршада олон зуун тонно силосэй ногоо хуряагаад байна.

Наринай отделенидэ үбhэн дээрэ табан, тэрэ тоодо хоёр оньhожоруулагдаhан звенонууд хүдэлнэ. Тэдэнэр 5600 центнер үбhэ бэлдэхэ уялгатай юм. Мүнөө мянга гаран центнер бэлдээд байна.

— Ногооной гараса жэгдэ hайн бэшэ. Тиимэшье hаань, абаhан уялгаяа үлүүлэн дүүргэхэбди, — гэжэ тус отделение даагша Василий Иванович Десятов хөөрэнэ.

Кузьма Ефремович Десятовай хүтэлбэрилдэг оньhожоруулагдаhан, Михаил Тихонович Тихоновэй даажа ябаа звеногойхидтой хөөрэлдэхэдэ, тэдэнэр абаhан уялгаяа дүүргэхээр бэлэн байhанаа мэдүүлбэд. Хэжэ байгаа ажал хүдэлмэриинь харахада, хэлэhэн үгэдөө хүрэхэл хүнүүд гэжэ найдахаар.

Үбhэ бэлдэхэ, силос дарахатаяа хамта ториинхид витамин ехэтэй ногооной гурил гаргажа байна. Совхоздо АВМ-0,65 ба АВМ-0,4 гэдэг хоёр агрегат хүдэлнэ. Нэгэниинь үдэртэ 8—10 тонно, нүгөөдэнь — 3—4 тонно hайн шанартай гурил гаргана. Мүнөө 200 гаран тонно эрхим шанартай шэмэтэ тэжээл бэлдэгдэнхэй. Энэ жэл тэдэнэр 500 тонно ногооной гурил бэлдэхээр шиидэнхэй.

Урда жэлнүүдтэ ториинхид ажахыhаа холо ошожо, үбhэ бэлдэдэг байгаа. Мүнөө жэл тэдэнэр хаанашье ошонгүй, ниитынгээ адууhа малда гүйсэд хүрэхэ тэжээл өөhэдынгөө газар дээрэ бэлдэжэ абахын түлөө тэмсэжэ байнад.

Ц. СУБАНОВ,
манай тусхай корр.

Түрүүшын hүринүүд жэрылдэбэ

Заха холын, хүйтэн уларилтай Хойто-Байгалай аймагай «Победа» колхозой малшад, колхознигууд эдэ үдэрнүүдтэ үбhэ тэжээл бэлэдхэлгэеэ түлэг эхилжэ, шобхо үндэр хадануудай хормойгоор оршодог Инэкен, Парное гэжэ газартахи сабшалан дээрэ косилка, тармуурнуудай таршаганаан таhалдахагүй болибо. Үбhэ хуряалгадаа түрүүлэн ороhон Виктор Рагозиной, Алексей Семунеевэй даадаг звенонууд түрүүшынгээ hүринүүдые бодхоожо захалаа. Мүнөө колхозой үбhэшэд тэжээл бэлэдхэлгээ ажалай 25 үдэрэй туршада үнгэргэхын тула эршэмтэйгээр хүдэлмэрилнэ.

Г. КОНЕВИН.

БОЛЗОРЫНЬ 20 ҮДЭРӨӨР

Үбhэ хуряалгаяа түргэн болзорто үнгэргэжэ, эрхим шанартай тэжээл хуряажа абахын тула Бэшүүрэй совхоз үбhэшэдэй оньhожоруулагдамал хэдэн звено эмхидхэhэн юм. Гадна морин косилкатай, гар хажууршадтай звенонууд мүн лэ байгуулагданхай. hаяын мэдээгээр энэ совхоз бүхыдөө 9000 гаран центнер hайн шанартай тэжээл хуряажа абаад байна.

Дурсагдагша ажахын звенонуудай дунда социалис мүрысөөн үргэнөөр дэлгэрэнхэй юм. Түрүүшүүлые урмашуулха гуримшье зохёогдожо тогтоогдонхой. Тээмэндэ түрүүшын 10 хоногой дүн согсолходо, Социалис Ажалай Герой Павел Федорович Слепневой удаEnd ударидадаг оньhожоруулагдамал нэгэдэхи бригада эрхимлэhэн байба. Тус бригадын үбhэшэд hүүлэй арбан хоногой туршада 1.300 центнер үбhэ hүрилhэн байна. Тиихэдэ Санжа Дагбаевай хүтэлбэрилдэг оньhожоруулагдамал отряд энэ хугасаа соо баhал hайнаар ажаллажа гараhаниинь тэмдэглэгдээ.

Эдэ үдэрнүүдтэ совхозой үбhэшэдэй звено, бригада, отрядууд тэжээл бэлэдхэлгээ ойрын үдэрнүүдтэ сүм шиидхэхын тула бүхы хүсэеэ элсүүлэн ажаллажа байнхай.

ВЛ. БОРИСОВ.

Бэшүүрэй аймаг.

МЯНГАН ЦЕНТНЕРЭЭР ҮЛҮҮЛЭГДЭЭ

Мал шахан таргалуулдаг hутайн совхозой хүдэлмэришэд 4.000 центнер үбhэ хуряажа абаха даабаряа августын 5-да 1000 центнерээр үлүүлэн дүүргэбэ. Тиигэжэ үнгэрэгшэ жэлэйхиhээ хоёр дахин шахуу ехэ тэжээл бэлэдхэгдээ. Үндэрөөр, үдхэнөөр ургаhан ногооноймгоо шэмэтэйдэ шадаал hаа ехэ үбhэ хуряажа абахын түлөө хүн бүхэн оролдоно. Хүдэлмэриин 15 үдэрэй туршада 5000 центнер үбhэн абтаба.

—Тэжээл бэлэдхэлгын 9 звеногой хоорондо дэлгэрhэн мүрысөөндэ А. Доржиев, Б. Шагжиев, Д. Зурбанов, Д. Цыбикдоржиев гэгшэдэй хүтэлбэрилдэг звеногой гэшүүд түрүүшын үдэрhөө эрхимлэжэ ябаа.

— Түсэбэй дүүргэгдэбэшье, тэжээл бэлэдхэлгын хүдэлмэри үргэлжэлhөөр. Ойн соорхой, шугы бургааhан соогуурхи ногоо бултыень сабшажа абахаар нэгэ звеногой гэшүүд ажаллажа байна. Бусад үбhэшэд сомоонуудаа хорёолжо эхилбэ. Тиигэд малаа хэнзэ ногоондо бэлшээжэ таргалуулхамнай, — гэжэ совхозой директор Б. Д. Дашиев хөөрэнэ.

Адууhа малдаа бардам хүрэхэ үбhэ тэжээл аймаг соогоо түрүүлэн бэлдэжэ абаhан түе совхозой хүндэлэлдэ ажалай алдар солын улаан туг Мухар-Шэбэр тосхондо үргэгдэбэ.

Б. ЖАМБАЛОВ,
манай корр.

ФЕРМЭНҮҮДЫЕ ТЭЖЭЭЛЭЭР ХАНГАХА

Таряа хуряаха зуураа, ороной колхоз, совхозууд тэжээл бэлдэлгэдэ ехэ анхарал хандуулна.

СССР-эй ЦСУ-гай мэдээнэй ёhoop, августын 5-най байдалаар 58,8 миллион гектар дээрэhээ тариhан ба хээрын ногоон сабшагдаа. Россин Федераци дотор үбhэ ба сенаж болгохын тулада 22,6 миллион гектар дээрэhээ ногоон сабшагдажа, түсэбынь 71 процент дүүргэгдээ. Украинын механизаторнууд хоёр миллион гектарай, Белоруссиин 1,5 миллион гектарай үбhэ сабшаа.

33,5 миллион тонно үбhэн бэлдэгдэжэ, түсэб 55 процент дүүргэгдэhэн байна. Россин Федераци нёдондоной тус үеынхидэ орходоо 17,7 миллион шахуу тонно үбhэ ехээр бэлдээ. Тиигэжэ түсэбөө хахадлаhан байна.

Сенаж даралга түлэг дүндаа ябана. 50,8 миллион шахуу тонно сенаж дарагдаа, энэнь нёдондоной тус үеынхиhөө ехэ.

hолоомо, мэхиинэ болон бусад бүдүүн тэжээл бэлдэгдэнэ. 10 миллион үлүүтэй тонно иимэ тэжээл бэлдэгдэнхэй.

Силосэй ургамал хуряалга ба даралга хаа хаанагүй эхилээ. 9,3 миллион тонно силос дарагдаhан байха юм.

Үбhэнэй гурил нёдондонойхиhоо түргэнөөр бэлдэгдэнэ. 1,9 миллион тонно гурил бэлдэгдэжэ, түсэб 56 процент дүүргэгдээ. Литва ба Эстони хараалhан түсэбүүдээ горитойгоор үлүүлээ. Энэ үнэтэ тэжээл бэлдэлгэ үргэлжэлүүлэгдэhээр.

(ТАСС).

ХЭДЫ БОЛОТОР НОБШОРХО ЮМ?

Сабшалангай газараар бабди гэжэ гомдохо үндэhэн «50 лет Октября» совхозойдо одоол байхагүй. Худан голой эрье зубшаад, ямар уларилтай жэлдэ шииг ... элбэг байдаг сабшалан эндэмнай айхабтар ехэ.

Тиигээдшье хабартаа Худан голой үерлэжэ, эрьеhээ гарахада, диилэнхи газарынь удаа уhалагдажа байдаг. Тэрээнhээ гадна, энэ үнгэрэгшэ хабартаа совхозой мелиораторнууд, луговодуудай оролдолгын ашаар горихон сабшалангынь хоёр дахин уhалагдаhан байна. Тэрэшэлэн Худанай ... соо гадна, Ородой адаг, ... уурта гэхэ мэтэ газарнуудташье hайн ургасатай сабшалан яhала бии.

Нэгэ үгөөр хэлэбэл, энэ жэлэй Хэжэнгынгээ аймаг соо ... сабшалангаар нилээд ... гэжэ тоологдодог ажахынуудай нэгэн болоно.

Гадна энэ жэлэй ган гасуур байhан зунай үедэ бүри ... hарын тэнгhээ хойшо эндэ ябахадамнай уhалагдадаг ехэнхи газарганы ногооной ургаса яhала hайнаар гараhан, hарын hүүл ... сабшажа түлэг эхилэн болоод байгаа.

Тэбэшье июлиин 29 болотор совхозой алишье отделенидэ hогооборшье үбhэн үшөө таhалагдаагүй, хүдэлхэ звенонуудыншье бүридхэгдөөгүй, олонхи косилка, тармуур, үбhэ hүрилхэ түхеэрэлгэ гэхэ мэтэнь хүсэд заhабарилагдажа бэлэн болгогдоогүй байгаа. Тиимэhээ тэрэ үедэ үбhэшэдэй дунда социалис мүрысөө яажа эмхидхэхэ, ажалайнь түлөөhэ ямар гуримаар үгэхэ тухай тодорхой гуримшье зохёогдоогүй байhаниинь гайхалгүй.

— Сабшалангай ургаса үшөө муу байгаад, ногооной ургахые хүлеэн татажа, үбhэндөө хожомшог орохо баатай болообди, — гэжэ совхозой директор Б. П. Семёнов хэлэнэ.

— Теэд дан хожом болотор хүлеэжэ, үнэтэ сагаа гээхын орондо, эртэшэг эхилээд, ой модо, бургааhанай заха, гол нуурай эрье зубшажа, бага, ехэшье hаань, үбhэ суглуулан абажа эхилхэ аргагүй байгаа юм гү? — гээд асуухада, тэрэ иигэжэ хэлэнэ:

— Мандаш тиимэ газар байхагүй. Гол сабшалангайнгаа ногоо дууhан hайнаар сабшажа абаал hаамнай, болоо...

Ногооной үшөө hайнаар ургахые хүлеэгээшье hэнгэлэй. Теэд үбhэндөө айхабтар ехээр хожомдожо ороhон мүртөө, отделенинүүдынь тэрэнээ мүнөөшье аали нобшоор ябуулна. Совхозой хүтэлбэрилэгшэдтэй хөөрэлдэхэдэ, үбhэ тэжээл бэлэдхэлгэдэ хэдэн арбаад трактор, машина, элдэб оньhон түхеэрэлгэнүүд, олон мори унаа табигданхай, 100 гаран хүн хүдэлнэ гэжэ тэрэ хэлэнэ.

Хура бороогой нэгэшье ороогүй, ходо наратай сэлмэг байhан үдэрнүүдтэ эдэ бүхы техникэ, хүн зониинь эхилhэнhээ хойшо эршэмтэй шангаар, эмхи гуримтайгаар хүдэлөө hаа, нилээд ехэ ажал хээд байха hэн. Үнэндөө, hүүлэй мэдээгээр совхоз дотор оройдоол 2 мянга бага үлүүтэй центнер үбhэн hүрилэгдөөд байна. Бүри мүнөө болотор бухалшье үбhэ соможо абаадүй, hаянайл сабшалан дээрээ гараа болоод, хүдэлжэ байhан звенонуудшье бии.

Эдэнтэй жэшээ болгон абажа харуулбал, аймагайнь Чисаанын совхозой Михайловкын отделениин М. Михайловай хүтэлбэрилдэг оройдоол 9 хүнhөө бүридэhэн звено аяар 1.600 центнер үбhэ hүрилөөд байна хаюм. Тиигээдшье Чисаанада баhал ган гасуур боложо, ногооной ургаса муу байгаал.

Иимээр хүдэлхэ болоо hаа, доодо-худанаархин түсэбөөр хараалагдаhан 27,7 мянган центнер үбhэеэ хэды саг соо абаха болоно гээшэб? Саhа оротор гү? Тииhээ тиитэрээ мүнөө иигээд удахагүй энэ халуун наранда зарим эртын таряан шаралжа, эдеэшэжэ, амяарлан хадажа эхилхээр болохонь. Тиихэдэ зарим трактор, машинануудаа таряа хуряалгада табиха баатай болохо бшуу. Мүн иигээд августын тэнгhээ хойшо хура бороошье ехээр орожо магад.

Юрэдөөл, эгээл мүнөө үбhэ хуряалгые эрид түргэдхөөгүй hаа, энэ ажалые гэдэргэ татаха юумэн олон болохоёо байна.

Звенонуудта ябажа харахада, эршэмтэй шанга ажалай охин үшөөл харагданагүй. Худанай Үртөө тосхонhоо холо бэшэхэнэ, Худан голой зүүн эрьедэ Х. Ахметзяновай звено үбhэндэ ороhоор арба шахуу хоног хүдэлжэ байна. Эндэ 30 гаран хүн ажалладаг юм. Миил хоёр трактористнарhаа бэшэниинь хуу гэр гэртэhээ ябажа хүдэлнэ. Үглөөгүүр 10—11 час болошоhон хойно гэрhээ ерэдэг хүнүүдшье бии. Иигэжэ байхадань ажалай бүтээсэ яагаад ехэ байхаб даа. Аргагүй. Ажаллажа эхилhээр оройдоол 2—3 hүри бодхоогоо нэрэтэй.

Отделениин партийна эхин организациин секретарь М. Балдановатай хөөрэлдэхэдэ, бүхыдөө хэды шэнээн газарай ногооной сабшагдаhые, хэды бухал, хэды hүриин табигдаhые мэдэхэгүй байба.

— Мүнөө болотор звенодо хэгдэhэн ажалай тоо бүридхэл хэхэ хүн олдоогүй байна, — гэжэ тэрэ хэлэнэ.

Бусад звенонуудташье баhал нимэрхүү байдал үзэгдэнэ.

Байгша ондо совхозойхид 300 тонно витаминтай ногооной гурил бэлэдхэхэ түсэбтэй юм. Ажахын түб тосхоной таряанай тоогой хажууда АВМ-0,4 түхэлэй түхеэрэлгэ тодхогдонхой. Тэрэнь гурил гаргажа эхилhээр хэды хонобошье, баhал мүртэй юумэ хээгүй. Нэгэн гэбэл, сабшагдаhан ногооной хаhа сагтаа асарагдаагүй дээрэhээнь агрегат дүүрэн хүсэндөө хүдэлгэгдэнэгүй. Бүри hая болотор сүүдхэдээ нэгэл халаанда үдэр соо хүдэлөөд лэ, бэшэ тээнь зогсоогдодог байгаа. Тиимэhээ арбаад хоног соо миил 180 центнер ногооной гурил татаа.

Үбhэ тэжээл бэлэдхэлгын халуун хүдэлмэрие иимэ аали нобшоор, эмхи гуриим муутайгаар ябуулжа байха гээшэ яашье хүлисэшэгүй. Саг ошоол, шамдаха, бүхы хүсэеэ элсүүлэн хүдэлхэhөө ондоо аргагүй, гэдэргэ таталдаха саг hалаа.

А. ЧИМИТОВ,
аймагай «Хэжэнгын гол» газетын хүдэлмэрилэгшэ.

Ургаса хуряагшадай анхаралда

ШАНГУУД ТОГТООГДОБО

Юрэдэхи табан жэлэй тогтоохойлахы, дүрбэдэхи жэлдэ ... шэнэ ургасые гээлтэ хорсотогүйгөөр хуряажа абахын тула РСФСР-эй Министрнүүдэй Совет болон ВЦСПС «1974 оной ургаса хуряалгада хабаадалсаха ... таряа хадалгын агрегадуудай коллективүүдэй дунда бүхэроссин социалис мүрысөө дэлгэрүүлхэ» тухай тогтоол абаhан юм. Тиин ... тогтоолтой зохилдуулан, РСФСР-эй хүдөө ажахын министерство, РСФСР-эй совхозуудай министерство болон хүдөө ажахын, мүн ... хүдэлмэришэд, ... бэлдэгшэдэй профсоюзай ЦК байгша оной ургаса хуряалгада онсо шалгараhан манай республикын колхоз, совхозуудай механизатор, комбайнернуудые урмашуулха тусхай гурим зохёогдоhон байна. Тиигэжэ ургаса хуряалгада эрхим амжалта туйлаhан механизаторнуудые шагнаха талаар гурбан нэгэдэхи, табан хоёрдохи, арбан нэгэн гурбадахи шан тогтоожо, «Урал-3» түхэлэй нэгэ мотоцикл, 6 телевизор, «Рига-103» түхэлэй транзисторна 19 радиоприёмник, «ВЭФ» түхэлэй 5 радиоприёмник, «Луч» гэжэ гарай алталмал 11 час, гарай Восток» гэhэн 15 час үгтэхэ болобо. Бүхэроссин социалис мүрысөөндэ эрхимлэжэ, энэ урмашуулгада хүртэхын тула ороохо таряа хуряалгын агрегадууд ажалан зургаан үдэрэй туршада 280 гектарhаа бага бэшэ таряа баал болгон сабшаха ба арбан үдэрэй туршада 320 тонноhоо доошо бэшэ ороохо сохихо зэргэтэй.

Тэрэшэлэн таряа сэхэ хадахадаа, мүн мэхиинэтэйгээ худхаралдаhан ороохо суглуулха түхеэрэлгэтэй комбайнаар таряа сохиходоо, даабаринь 10 процентээр доошолхо байна. Гадна «Нива», «Сибиряк» комбайнаар ажаллаhан механизаторнуудай даабари 25 процентээр дээшэлхэ юм. Тиихэдэ ороохо таряа баал болгон унагаалгада элдэб түхэлэй жаткануудай хүдэлгэгдэбэл, үдэрэйнь нормо «ЖВН-6» түхэлэй жаткынхяар абтан тоологдохо байна.

Бүхэроссин социалис мүрысөөндэ оролсоhон таряа хуряалгын агрегат иимээр бүридэнхэй байха гэбэл: сэхэ хадахадаа гү, али баалнуудые суглуулан сохиходоо, нэгэ комбайнер туhалагшатайгаа, автомашинын хоёр жолоошод оролсохо. Таряа сабшажа унагаалгада ганса комбайнер байха.

С. ХАЛТУЕВ,
республикын совхозуудай нэгэдэлэй кадрнуудай таhагай ахалагша агроном.

ОРОНОЙ ТАРЯАЛАН ДЭЭРЭ

Кустанайн областиин таряашад намарайнгаа таряа хуряажа эхилбэ. Эндэ намарай таряан ехэхэн талмай эзэлнэ. Таряа хуряалгын түрүүшын дүнгүүд таряашадые баярлуулна.

Кустанайн областьдо намарай таряа таридаг болоhон ушар ехэ практическа удха шанартай. Хойто-Казахстанай олонхи шэнэ газар элдүүрилдэг областьнууд мүнөө ажалаа иимэ шэглэлтэйгээр ябуулжа байнхай.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: «Казахстанец» совхоздо намарай таряа хуряалга.

ТАСС-ай фотохронико.

Совет орон: ШЭНЭ ПОНИН

БАРИЛГАШАДАЙ ШЭНЭ ТОСХОН

ЭРХҮҮ. (ТАСС-ай корр.). Байгал-Амарай түмэр зам барилгашадай түрүүшын тосхондо Звездный гэhэн нэрэ ажалшадай депутадуудай Эрхүүгэй областной Соведэй гүйсэдком тусхай шиидхэбэри гаргажа олгобо.

БАМ-ай зүүн, Усть-Кутаhаа зүүн-хойнохи участогта ВЛКСМ-эй XVII съездын нэрэмжэтэ комсомолой ударна отрядай гэшүүд гурбан hарын урда тээ ерээ hэн. Түрүүшын барилгашадтай уулзалгада зорюулагдаhан митинг тиихэдэ боложо, ерээдүйн тосхоние Звездный гэжэ нэрлэхэ тухай дурадхал оруулагдаhан байгаа.

Мүнөө Звёздныи хүн зоной тоо мянга үлүүтэй болонхой. Эндэ ерэгшэдтэ зорюулагдажа, столово, пекарни, бани баригдаа, хэлхеэ холбооной таhаг нээгдээ. 320 үхибүүнэй hураха hургуули баригдажа байнхай.

Крахмал хатаадаг цех

ВИННИЦЭ. (ТАСС-ай корр. М. Чёрный). Барска машина бүтээлгын заводой коллектив крахмал хатаадаг шэнэ бүтээсэ ехэтэй пневматическа сушилкануудые олоор бүтээн гаргадаг болоо. Энэ түхеэрэлгэ сүүдхэдээ 32 тонно хартаабхын гү, али 25 тонно кукурузын крахмал гаргадаг бүхэли цех-автомат болоно. Энээнэй бүтээсэ урда тээнь байhан машинануудта орходоо хоёр дахин ехэ юм. Энэ түхеэрэлгые нэгэ оператор хүдэлгэдэг.

Бүд нэхэлгын томо комбинат

ТИРАСПОЛЬ. (ТАСС-ай корр. Б. Тиссер). Эндэ бодхогдожо байhан пумаажан бүд нэхэлгын комбинадта 59 мянган ээрүүлтэй ээрэлгын предприятиин хоёрдохи ээлжээе гүрэнэй комиссии ашаглалгада тушаан абаа.

Предприятие бодхожо байhан барилгашад ба хабсаргагшад хүнгэн, эдеэ хоолой, мяханай ба hүнэй промышленностиин предприятинуудые барилгые ба ашаглалгада үгэлгые түргэдхэхын түлөө барилгын эмхинүүд болон предприятинуудта дэлгэрhэн бүхэсоюзна социалис мүрысөө үүсхэгшэд юм. Ээрэлгын үйлэдбэриин хоёрдохи ээлжээе уялгаар хараалагдаhан болзорhоо hара хахад урид тэдэнэр ашаглалгада үгөө.

АЧАКЫН ГАЗ

АШХАБАД. (ТАСС-ай корр. Б. Миртов). Туркменистанда Ачакска газай уурхайе промышленна ёhoop ашаглалга эхилээ. Түлишын нөөсэ эндэ миллиард шахуу кубическа метр болоно гэжэ геологууд багсаажа үзэhэн байха юм. Энэ хадаа «хүхэ түлишые» Дунда Ази-центр гэhэн газопроводоор дамжуулгые сүүдхэлээ хахад миллион шахуу кубометрээр нэмээхэ байна.

ГАЗАРАЙ ГҮН СООХИ НӨӨСЭ БАЯЛИГУУДЫЕ НЭЭНЭ

ИЖЕВСК. (ТАСС-ай корр.). Удмуртын газарай гүн соохи нөөсэ баялигуудые бэдэрэгшэд нефтьтэй үшөө нэгэ газар элирүүлбэ. Мастер Г. Медведевэй бригадын үрэмдэлгэ хэхэдэнь, 1315 метр гүнзэгыhөө шэнгэн түлишэ сорголон гараа. Энэнь Зүүн Красногорско нефтиин баялигтай газар гэжэ нэрлэгдээ.

Наран сэсэгээр силос дарана

СПАССК - ДАЛЬНИЙ (Приморско хизаар). (ТАСС-ай корр. И. Палатов). Примориин ажахынуудта наран сэсэг хуряагдажа эхилээ. Тэрэниие хизаарай тала, ой модото тала нютагуудаар гол түлэб тариhан байна. Энэ ургамал мүнөө жэлдэ 7 мянган шахуу гектарта таригданхай. Эртын силос болохо «Армавирский», «Передовик» гэдэг түргэн эдеэшэсэтэй сортнууд ургуулагдаа.

Примориинхид наран сэсэг таржа, кукурузаhаа хахад hараар урид эдеэшэдэг энэ ургамалаар силос дараха аргатай болоо.

КПСС-ЭЙ РАЙКОМУУДҺАА МЭДЭЭСЭНЭ

ҺАЙШААГДАБА

«Мир» колхозой партийна эхин организациин хамтын суглаан зарлагдажа, ургаса хуряалгын, гүрэндэ тариан ажалай продуктнуудые тушааха хүдэлмэриин үедэ ажалшадай дунда ниитэ политическэ хүдэлмэри ябуулха, эдэ кампанинуудта хабаадагшадые соёл культурын, ажаһуудалай, худалдаа наймаанай болон медицинын талаар хангаха хэмжээ ябуулганууд зүбшэн хэлсэгдээ, механизаторнуудай дунда эмхидхэгдэхэ социалис мүрысөөнэй гурим баталагдаа. Тиихэдээ мүрысөөнэй дүнгүүдые таба хоноод лэ согсолжо, илагшадай нэрэ хүндэдэ зорюулан, ажалай алдар солын туг колхозой түбтэ үргэжэ байха болоно. Ургаса хуряалгын дүүрэмсээр, механизаторнуудай һайндэр үнгэргэжэ, тэндэ мүрысөөндэ шалгарагшад материальнашье, моральнашье талаар урмашуулагдаха байна.

Энэ суглаан дээрэ таряа хуряалгада хабаадагшадай дунда ойлгууламжын хүдэлмэри ябуулха агитаторнууд болон политинформаторнууд баталагдаа.

«Мир» колхозой партийна эхин организациин хараалһан хэмжээ ябуулганууд КПСС-эй райкомдо һайшаагдаа.

ПАРТКОМОЙ ТООСООН

Хүдөө ажахын мэргэжэлтэдэй ажал ябуулгые хүтэлбэрилхэ талаар хэжэ байдаг хүдэлмэри тухайгаа Өөрөй совхозой партком КПСС-эй райкомой бюрогой заседани дээрэ тоособо. Энэ асуудалаар тоосоо хэһэн ажахын парткомой секретарь С. Г. Баинов совхозоймнай хүдөө ажахын мэргэжэлтэд ажал ябуулгаяа холын хараата, мүн квартальна түсэбэй ёһоор эрхилнэ, ниитын ажабайдалда эдэбхитэйгээр хабаадалсана гэжэ тэмдэглээ. Коммунист мэргэжэлтэ бүхэн партийна даабаритай. Тиихэдэ ахамад мэргэжэлтэд дааһан һалбари бүхэндэнь эмхидхэгдэһэн коммунис ажалай һургуули хүтэлбэрилнэ, политинформаторай уялга дүүргэнэ.

Хүдөө ажахын мэргэжэлтэдэй эдэбхитэй хүдэлмэриин ашаар совхозой ажал хэрэг хэзээнэйхиһээ урагшатай һайн, үрэ дүнгынь ехэла урмашамаар.

Тэхэ зуура, хүдөө ажахын мэргэжэлтэдэй дунда ябуулдаг парткомой хүдэлмэри тухай тоосоо зүбшэн хэлсэхэдээ, энэ шухала хэрэгтэ ушардаг дутуу дундануудые элирхэйлһэн, тэдэнииие саашадаа усадхаха арга замынь зааһан байха юм.

СЕМИНАР БОЛОБО

Юһэдэхи табан жэлэй дүрбэдэхи, тодорхойлхы жэлдэ һайнаар ургаһан ургасые хуряажа байһан ажалшадай дунда ойлгууламжын хүдэлмэри ябуулдаг даабаритай колхоз болон совхозуудай агитаторнуудай, политинформаторнуудай семинар КПСС-эй райкомдо болоо. Семинарта хабаадагшадта мүнөө үе сагай уласхоорондын болон дотоодын байдал тухай, аймаг дотор хүдөө ажахын алибаа хүдэлмэриин хэр ябажа байһан тухай, ажахынуудай гүрэндэ һү, мяха, нооһо тушааха түсэб, уялгануудаа хэр дүүргэжэ байһан тухай, саашадаа бэелүүлхэ зорилгонууд тухай лекцинүүд уншагдаа, элидхэл болон мэдээсэлнүүд хэгдээ.

КПСС-эй ЦК-гай дэргэдэхи ниитын эрдэмэй академиин аспирант Д. Д. Очировай хэһэн лекци семинарта хабаадагшадые угаа һонирхуулаа.

В. ГАРМАЕВ,
КПСС-эй Зэдын райкомой таһагые даагша.

БАЙГУУЛХЫ АЖАЛТАН

Совет барилгашад, проектнэ организацинуудай, барилгын индустриин предприятинуудай, барилгын материалнуудай промышленностиин хүдэлмэрилэгшэд мүнөөдэр өөһэдынгөө заншалта һайндэрые тэмдэглэжэ байна. Манай орон совет хүдэлмэришэн ангиин эгээл олон тоото отряд болохо барилгашадаа энэ үдэр хүндэлжэ, ажалаарнь омогорхон баясажа байһанаа мэдүүлнэ. Барилгашадай хүнгэн бэшэ ажалые үндэрөөр сэгнэһэнэй гэршэ тэмдэг болгогдон, тусхай һайндэр тогтоогдоо һэн.

Коммунис партимнай өөрынгөө XXIV съезд дээрэ юһэдэхи табан жэлэй гол зорилго болгон, арад зоной материальна ба культурна байдал элитээр һайжаруулха эрилтэ табиһан байна. Капитальна барилга эрхилхэ хэрэгтэ хэр зэргэ амжалта туйлагдаһанһаа партиин хараалһан энэ программын бэелүүлгэ дулдыдаха гээшэ.

Республикымнай барилгашад энэ жэлдэ 272 миллион түхэригэй гол фондынуудые ашаглалгада оруулха, 285 миллион түхэригэй капитальна һомололго хэрэглэхэ, 198 миллион түхэригэй барилга-хабсаралгын хүдэлмэри хэхэ даабаритай юм. Сэлэнгын целлюлозно-картонно комбинадай хоёрдохи ээлжээн, Улаан-Үдын ТЭЦ-эй 9-дэхи котёл, Улаан-Үдэ городой сэбэрлэлгын түхеэрэлгэнүүд, жэл соо 50 миллион хирпиисэ галдан гаргаха Грязнухын ханын материалнуудай завод, «Бурводстрой» трестын ба «Бурятмежколхозстрой» нэгэдэлэй 20 мянган кубометр хабсаргамал түмэр-бетон зүйлнүүдэй заводууд, Улаан-Үдын гэр барилгын комбинадые ургэдхэхэ түрүүшын ээлжээн, «Бурятцелинстрой» трестын үйлэдбэриин гол бааза болохо, жэлдээ 100 мянган кубометр перлит халаан хүбхылгэхэ завод, ЛБРЗ-гэй, «Электромашина» заводой үйлэдбэриин шэнэ талмайнууд, ондоошье зарим барилга энэ жэлдэ ашаглалгада тушаагдаха ёһотой.

Хамта дээрээ 250 мянган дүрбэлжэн метр байрын талмай, 8.500 үхибүүдэй һураха һургуулинууд, 1.800 хүүгэдые хүмүүжүүлхэ эмхи зургаанууд энэ жэлдэ баригдажа дүүргэгдэхээр түсэблэгдэнхэй.

Колхоз, совхозуудта ехэ барилга хэгдэхэ. 12,5 мянган толгой эбэртэ бодо малай, 8,3 мянган толгой гахайн, 51 мянган хонидой байра, Кабанска нугаһанай фабрикын хоёрдохи ээлжээн, «Сибиряк» колхоздо шубуунай фермэ, Мухар-Шэбэрэй Ленинэй нэрэмжэтэ колхоздо галуунай фермэ, Онохойн совхоздо туулайн фермэ гэхэ мэтэ баригдаха юм.

Мүн промышленна томо, шухала барилганууд болохо Забайкалиин апатидай комбинадай, Улаан-Үдын трикотажна фабрикын, Галуута-Нуурай ГРЭС-эй, Холбоолжоной шулуу нүүрһэнэй уурхайн, «Бурсельмаш» заводой барилга-хабсаралгын тон ехэ хүдэлмэри энэ жэлдэ хэхээр хараалагдаа.

Загарайн бройлер шубуунай фабрика, жэлдээ 24.000 гахай тэжээн таргалуулха Прибайкалиин комплекс, үүлтэртэ 2.500 толгой тугал томо болгохо завод, Улаан-Үдын, Хяагтын аймагуудта гахай шахан таргалуулха ажахынуудай хоорондохи комплекс барилгада зорюулагдаһан капитальна һомололго зүбөөр хэрэглэхэ, эдэ барилгануудые түргэдхэхэ асуудалда партийна, совет, ажахын органуудай гол анхарал хандуулагдаха ёһотой болоно.

Дээрэ дурдагдаһан барилгануудые бодхохо талаар хараалагдаһан энэ жэлэй түсэбэй амжалтатайгаар дүүргэгдээ һаа, тэдэнние ерэхэ жэлдэ саг соонь ашаглалгада оруулха бүхы арга боломжонууд байгуулагдаха гээшэ.

Манай республикын газар дайдаар гараха Байгал-Амарай магистралиин барилга хэхэ бэлэдхэлэй хүдэлмэри хэгдэжэ эхилээ. 11-дэхи тоннельнэ отряд эмхидхэгдэөд, ажаллажа байна. Хойто-Байгалай, Хурамхаанай аймагуудта ойрын 1—2 һарын туршада оньһожоруулагдамал 4 колонно, барилга-хабсаралгын нэгэ поезд байгуулагдаха ёһотой.

Барилгашадаймнай бэелүүлхэ зорилго орёошье, харюусалгатайшье. Иимэ зорилго бодото дээрэнь амжалтатайгаар дүүргэхын тула бүхы барилгашадай, хабсаргагшадай, захил хэгшэдэй коллективүүдэй хүсэ шадалаа, анхарал оролдолгоёо гарган ажаллаха, социалис мүрысөө үргэнөөр дэлгэрүүлхэ шухала болоно.

Олон коллективүүд табан жэлэй дүрбэдэхи жэлэй барилганууд хараалагдаһан саг болзор соонь, заримыень болзорһоонь уридшалан ашаглалгада тушааха, барилга-хабсаралгын хүдэлмэри хэхэ түсэбөө дүүргэхын түлөө социалис мүрысөө дэлгэрүүлһэн байна. Барилга-хабсаралгын 397-дохи поездын, Тимлюйн цементын заводой, «Востсибгипросельхозстрой» институдай филиалай коллективүүд жэлэй 2-дохи кварталай үрэ дүнгүүдээр социалис мүрысөөндэ эрхимлэжэ, КПСС-эй обкомой, республикын Министрнүүдэй Соведэй болон облпрофсоведэй дамжуулгын Улаан тугуудта хүртөө.

Барилга-хабсаралгын 834-дэхи поездын, «Бурятцелинстрой» трестын 589-дэхи, 466-дахи, 1.010-дахи оньһожоруулагдамал нүүдэл колоннонуудай, хабсаралгын «Сибхиммонтаж», «Востоксибэлектромонтаж» управленинүүдэй, Ремстройтрестын, «Бурятмежколхозстрой» нэгэдэлэй коллективүүд ажалдаа һайн үрэ дүнгүүдые туйлана.

Республикымнай барилгын талмайнууд дээрэ олон жэлдэ ажаллажа, дүй дүршэлтэй болоһон, ажалаараа суурхаһан барилгашад яһала олон. «Бурятцелинстрой» трестын Галуута-Нуурай ПМК-гай модошо дархашуулай бригадир Алексей Сергеевич Ширшиков, Буряадай барилгын управлениин 1-дэхи СМУ-гай комплексно бригадые даагша Алексей Ефимович Островерхов, барилга-хабсаралгын 834-дэхи поездын модошо дархан Цырендоржи Дымбрылович Дымбрылов, хабсаралгын «Сибхиммонтаж» управлениин слесарьнүүдэй бригадир Александр Иванович Куржимов, «Бурятмежколхозстрой» нэгэдэлэй дархан Валентин Павлович Казаринкин, 834-дэхи поездын штукатур-шэрдэгшэ Сентябрина Васильевна Найманова, мүн бусад олон түрүүшүүл габшагай ажалаараа суурханхай.

Капитальна барилга эрхилхэ хэрэгтэ зарим тэды амжалтын туйлагдабашье, республикымнай барилганууд дээрэ ехэхэн дутагдалнууд бии. Гол фонднуудые ашаглалгада оруулха хахад жэлэй түсэб дүүргэгдээгүй. Түрүүшын 6 һара соо жэлэй түсэб оройдоо 13 процент хүргэгдэһэн байна. 17 миллион түхэригэй капитальна һомололго дутуу хэрэглэгдээ. Барилга-хабсаралгын хүдэлмэри хэхэ хахад жэлэй түсэб баһал дүүргэгдээгүй. Байрын гэрнүүдые барижа дүүргэхэ хүдэлмэри ехэ гээгдэлдэ ороо. Жэлэй түсэбэй 17,5 процент болгохо гэр байранууд хахад жэлэй хугасаада ашаглалгада тушаагдаа.

Иимэ байдалай гол шалтагаан юуб гэхэдэ, барилга-хабсаралгын организацинуудай, илангаяа Буряадай барилгын управлениин хүдэлмэридэ ехэ дутагдал бии. Барилга муугаар түсэблэгдэнэ. Барилга эрхилхэ захил хэгшэдэй хүдэлмэри хангалтагүй. Барилгые мүнгэ зөөреэр, проектно-сметнэ документацяар, технологическа түхеэрэлгээр хангаха хэрэгтэ элдэб бэрхэшээл тохёолдоно.

Жэлэй 7 һара үнгэрбэ. Барилгашад үлэһэн һарануудай хугасаада алдуу дутагдалнуудаа усадхаха, гол шухала объектнүүдтэ хүсэ шадалаа, хамаг хэрэгсэлнүүдээ элсүүлэн ажаллаха ёһотой болоно. Мүн өөһэдынгөө үйлэдбэриин баазануудые — Грязнухын ханын материалнуудай заводой, «Бурводстрой» трестын хабсаргамал түмэр-бетон зүйлнүүдэй заводой, гэр байрын комбинадые шэнэдхэн байгуулха, «Бурятцелинстрой» трестын гол баазын барилгые түргэдхэхэ тон шухала.

Эдэ барилганудые байгша ондо заатагүй дүүргэхэ, ашаглалгада тушааха гээшэ партийна, совет, ажахын органуудай гол зорилго гэжэ тоологдоно. Барилгын индустриин бааза байгуулха шухала асуудал шиидхэһэнһээ ерэхэ, 1975 оной түсэбэй дүүргэлтэ гол түлэб дулдыдаха байна.

Республикынгаа 30-аад мянган барилгашадые, хабсаргагшадые, проектнэ организацинуудай, барилгын индустриин предприятинуудай хүдэлмэрилэгшэдые заншалта һайндэрөөрнь амаршалаад, табан жэлэй тодорхойлхы жэлэй түсэбые дүүргэхэ хэрэгтээ амжалта туйлахыень хүсэе!

С. ОШОРОВ,
КПСС-эй обкомой барилгын таһагые даагша.

Цырендоржи Дымбрылович Дымбрылов барилга-хабсаралгын 834-дэхи поездын бэрхэ дархашуулай нэгэниинь мүн болоно. Тэрэ һайн шанартайгаар барилга хэжэ, халаан бүриингөө даабари үлүүлэн дүүргэдэг байха юм. Дүрбэдэхи, тодорхойлхы жэлэй түрүүшын үдэрһөө улам эршэмтэйгээр ажаллажа, түрүү ажалай үльгэр жэшээ харуулжа ябана.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: модошо дархан Ц. Д. Дымбрылов.

В. КОЛОСОВОЙ фото.

БАРИЛГА-ХАБСАРАЛГЫ[Н] НЭГЭ ЭМХИДЭ[...]

Шэнээр баригдаһа[н] байрын гэрнүүдэй, про[...] мышленна предприяти[...] нуудай дотор талые[...] штукатурдажа шэрд[...] хэнь тон харюусалгата[й] ажал юм. Энэ ажал [...] дэр мэргэжэлтэй, дү[...] дүршэлтэй хүдэлмэришэ[...] тэ даалгагдадаг байн[а]. Штукатур мэргэжэлт[...] Сентябрина Васильев[на] Найманова залуушье һа[...] олохон барилганууд д[...] рэ хүдэлөө. Барилга-хаб[...] саралгын 834-дэхи поез[...] дын эрхим штукатурш[...] гуудай тоодо оронхо[...] Мүнөө халаан бүриинг[...] даабари 10—15 процен[...] тээр үлүүлэн дүүргэнэ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: зал[уу] штукатуршан С. В. На[й]манова.

В. КОЛОСОВОЙ фото.

ҺАЙНДЭРӨӨ АЖАЛАЙ АМЖАЛТААР УГТАБАБДИ

Барилгын олон коллективүүд байгша оной түсэбые болзорһоонь урид дүүргэхын түлөө дэлгэрһэн социалис мүрысөөндэ оролсоод, ажалдаа амжалта туйлажа байна. Жэлэй эхинһээ һайнаар ажаллажа байһан зарим коллективүүдэй хүтэлбэрилэгшэдтэ хандажа, һайндэрөө ямар дүнгүүдтэйгээр угтаһан тухайнь хөөрэхые манай корреспондент гуйһан байна. Тэдэнэй харюу доро толилогдоно.

Барилга-хабсаралгын 834-дэхи поездын начальник Е. А. ТАРАСЮК:

Манай коллектив ехэнхидээ промышленна барилга эрхилнэ. Табан жэлэй барилганууд хараалагдаһан болзор соонь ашаглалгада оруулха, капитальна һомололго ашаг ехэтэйгээр хэрэглэхые оролдонобди. Барилга-хабсаралгын хүдэлмэри хэхэ нёдондо жэлэй түсэб үлүүлэн дүүргэжэ, байгша ондо урагшатай һайнаар ажаллаха үндэһэ һуури байгуулагдаа һэн. Манай коллектив республикынгаа промышленна томо предприятинуудай нэгэн болохо хүүргэнүүдэй түмэр хэрэгсэлнүүдэй заводые 1973 ондо ашаглалгада тушааһан байна.

Энэ жэлэй 7 һарын даабари 123 процент дүүргэгдээ. Ажалай бүтээсэ дээшэлүүлхэ түсэб 107 процентдэ хүүргэгдөө. Жэлэй эхинһээ хойшо хэдэн шэнэ барилга дүүргэгдээ. ГПТУ-гай һуралсалай-үйлэдбэриин бааза, ЛВРЗ-гэй уһанай түхеэрэлгэ болзорһоонь холо урид тушаагаабди.

ГПТУ-гай хамтын байра һаяар, бүри август һарада барижа дүүргэхэбди. ЛВРЗ-гэй механическа цех, Грязнухын ханын материалнуудай заводто хүргэгдэхэ түмэр замай һалаа, мүн түмэр замай Улаан-Үдын отделениин харууһалгын байшан энэ жэлдэ баригдажа дүүргэгдэхэ юм.

Табан жэлэйнгээ түсэбые 1974 оной май соо дүүргэһэн, СССР-эй 50 жэлэй ойн нэрэдэ хүртэһэн Владимир Сандановай даадаг модошо дархашуулай, Клава Казанцевагай хүтэлбэрилдэг штукатур-шэрдэгшэдэй, Абачир Фабричай шулууша дархашуулай, Иннокентий Бурлак, Анатолий Самойленко гэгшэдэй даадаг хабсаргагшадай бригаданууд социалис мүрысөөнэй түрүү зэргэдэ ябана.

«Бурятмежколхозстрой» нэгэдэлэй түсэблэлгын таһагай начальник Г. С. БУТУХАНОВА:

Байгша оной 7 һарын туршада 6,5 миллион түхэригэй барилгын ажал хэхэ даабаряа 6 миллион 967 мянган түхэригтэ хүргөөбди. Тиихэдэ республикын колхозуудта 3,7 миллион түхэригэй барилга хэгдээ, түсэб 106 процент дүүргэгдээ.

Прибайкалиин аймагай «Прибайкалец», Загарайн аймагай Карл Марксын нэрэмжэтэ колхозуудта гахайн байранууд баригдажа тушаагдаа, Баргажанай, Зэдын, Сэлэнгын аймагуудай колхозуудта хэдэн кошара ашаглалгада үгтэһэн байна. Мүн бодо малай, шубуудай хэдэн байра баригдаа.

Нэгэдэлэй барилгашад культурно-ажаһуудалай барилга эрхилнэ. Бэшүүрэй аймагай «Победа» колхозой культурын шэнэ байшан апрель соо үүдэеэ сэлижэ, колхозой гэшүүдые ерэжэ амархыень уряалаа һэн. Жэлэй 7 һарын туршада байрын 4250 дүрбэлжэн метр талмайтай гэрнүүд ашаглалгада тушаагдаа. Түсэбнай 2930 дүрбэлжэн метр байһан.

Жэлэй дүүрэтэр хэхэ ажалнай үшөө ехэ. Малай, шубуунай, гахайн байранууд, хэдэн һургуули, үхибүүдэй сад-ясли баригдаха юм.

Манай коллектив жэлэй 2-дохи кварталай үрэ дүнгүүдээр «Росколхозстрой» нэгэдэлэй, хүдөө ажахын хүдэлмэрилэгшэдэй профсоюзай ЦК-гай Президиумэй 2-дохи мүнгэн шанда хүртэһэндөө баяртай байна.

Манай хөөрэлдөөн

«Бурятцелинстрой» трестын 466-дахи ПМК-гай экономист А. И. КАРПОВ:

Энэ жэлдэ нёдондоной-хиһоо һураггүй ехэ барилга-хабсаралгын хүдэлмэри хэхэ даабаритайбди. Манай коллектив хүдөө ажахын, промышленна, ажаһуудалай барилга эрхилнэ. 1974 ондо 2 миллион 11 мянган түхэригэй барилга-хабсаралгын хүдэлмэри хэхэбди. Үнгэрһэн 7 һара соо 1 миллион 165 мянган түхэригэй ажал хэгдээ. Жэлэй түсэб һайнаар дүүргэгдэжэ байна гэхэ эрхэтэйбди.

«Пограничный» совхоздо бодо малай томо комплекс, Хяагтын медицинын училищиин хамтын байра, 2-2 байратай 4 гэр жэлэй эхинһээ хойшо ашаглалгада оруулагдаа.

Колонныш 15 бригада социалис мүрысөөндэ оролсожо, жэлэй түсэбые уридшалан дүүргэхэ хүсэл эрмэлзэлтэйгээр ажаллана. Таисия Мостовскаягай, Вера Тюбышевагай, Галина Ткачёвагай даадаг бригаданууд хамтын амжалта туйлаха хэрэгтэ горитой хубитаяа оруулна.

Галина Нимаевагай Хоринн совхоздо хонишоноор хүдэлжэ эхилһэнһээ хойшо гурбан жэл үнгэрбэ. Иимэ богонихон ажалай намтартайшье һаа, габшагай ажалаараа Галя түрэл нютагтаа хүндэтэй боложо үрдеэ. Түрүүшын жэл 100 эхэ хониньһоо 100, энэ жэлдэ 103 хурьга абаа, нооһо тушааха түсэбөө үлүүлэн дүүргэө.

Хорнин аймсоведэй депутат Г. Нимаева ВЛКСМ-эй ЦК-гай грамотаар, «1973 оной ажалай ударник» гэһэн значогоор шагнагдаһан юм.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: залуу хонишон Галина Нимаева.

Б. ГАДЬЯНОВАЙ фото.

ОРОНОЙМНАЙ БАРИЛГАНУУД

Советскэ Союз капитальна барилга эрхилхэ талаар дэлхэй дээрэ түрүү һуури эзэлнэ. Орон доторнай долоон хоног бүхэндэ дунда зэргээр промышленна 8 предприяти, 45 мянганһаа үлүүтэй байра ашаглалгада оруулагдана. СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй түрүүлэгшын орлогшо И. Т. Новиков ТАСС-ай корреспондентын гуйлтаар барилгашадай табан жэлэйнгээ даабарие хэр зэргэ дүүргэжэ байһан, өөһэдынгөө һайндэрые ажалай ямар амжалтаар угтаһан тухайнь хөөрэнэ.

— Барилгашад табан жэлэй дүрбэдэхи, тодорхойлхы жэлэй түрүүшын зургаан һарын түсэбые муу бэшээр дүүргэө. Подрядна аргаар ажал хэхэ даабари арадай ажахы дотор бүхы дээрээ 100,1 процент дүүргэгдээ. 20,6 миллиард түхэригэй гэхэ гү, али нёдондо жэлэйхитэй сасуулхада, 4 процентээр үлүү ехэ гол фонднууд ашаглалгада оруулагдаһан байна. Тиихэдээ эдэ бүхы туйлалта хүдэлмэришэдэй тоо олошоруулангүйгөөр, харин ажалай бүтээсэ дээшэлүүлһэнэй ашаар туйлагдаа.

— **Ямар объектнүүд ашаглалгада тушаагдааб, жэлэй дүүрэтэр барилгашад үшөө юу хэхэб?**

— Бүхы барилга тухай хөөрэхын аргагүй, тиимэһээ гол шухала барилгануудта тогтоё. Техническэ дэбжэлтэ туйлалгын гол һалбари болохо энергетикэ, металлурги, хими, нефть байгуулга, машина бүтээлгэ ба электронико энэ табан жэлэй туршада хурдан түргэнөөр хүгжөөгдэжэ байна. Табан жэлэй үедэ оронойманай электростанцинуудта 67 миллион энергетическэ хүсэн ашаглалгада оруулагдаха. Тингэжэ электрын элшэ хүсэ үйлэдбэрилгэ жэлдээ триллион үлүүтэй киловатт-часта хүргэгдэхэ юм. Усть-Илимэй (Эрхүүгэй область), Тогтогульска (Киргизи), Чиркейскэ (Дагестан), Ставрополиин ГРЭС гэхэ мэтэ хүсэ ехэтэй гидроэлектростанцинууд энэ жэлдэ ашаглалгада оруулагдаха байна.

Хара ба үнгэтэ металлургиин олон шухала объектнүүд дүүргэгдэхэ юм. Баруун-Сибириин металлургическа заводой 2-дохи кислородно-конверторнэ цехые ашаглалгада тушаалга барилгашадай ехэ амжалта болоно. Энэ цех-гигант 1974 ондо булад хайлуулгаар хараалагдаһан бүхы ургалтын хахадыень шахуу үгэхэ юм. Тэрэ хараалагдаһан болзорһоо табан һараар уридшалан дүүргэгдээ. Новолипецкэ металлургическа заводой томо кислородно-конверторнэ цех, хойто Магниткын — Череповецтэ «2000» гэдэг прокатна стан, Кривой Рогтохи дэлхэй дээрэ эгээл томо доменно пеэшэн жэлэй дүүрэтэр ашаглалгада тушаагдаха юм.

Тюмениин областиин хойто зүг барилгын ехэ талмай болгогдонхой. Эндэ нефте-газай территориально-үйлэдбэриин томо комплекс байгуулагдана. Тюмениин гүн тайга соо шэнэ городууд, заводууд ураган бодожо, холые зориһон трубопроводууд татагдана. Самотлор — Куйбышев гэһэн трансконтинентальна магистраль һаяхан баригдажа эхилээ. Сууда гараһан Самотлорой нефть энэ магистраляар дамжуулагдажа, Волго шадарай түб, «Дружба» проводто хүргэгдэхэ байна.

Энэ табан жэлдэ хүдөөгэй барилга эрхилэлгэдэ ехэ мүнгэн зөөри һомологдоо. Үнгэрһэн хахад жэлэй хугасаада мал ажалай шэнэ байранууд, шубуунай томо фабриканууд, элеваторнууд баригдаа. Хүдөө тосхонуудые болбосон түхэлтэй болгохо хүдэлмэри үргэлжэлһөөр. «РСФСР-эй хара хүрьһэтэ бэшэ зоныш хүдөө ажахые саашадань хүгжөөхэ хэмжээнүүд тухай» КПСС-эй ЦК-гай, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй тогтоолые дүүргэхэ талаар ехэ хүдэлмэри хэхээр хараалагдана.

— **Энэ жэлдэ баригдажа эхилһэн Байгал-Амарай магистраль манай үе сагай ехэ барилга гэжэ нэрлэгдээ. Тэрээн тухай дэлгэрэнгыгээр хөөрэжэ үгыт.**

— Барилга ингэжэ зүб нэрлэгдээ. БАМ-ай барилгын хүдэлмэри, шэнэ магистралиин удха шанар айхабтар ехэ. Оронойманай аша туһада зорюулагдаха тон ехэ нөөсэ баялигууд магистралиин зурын гараха газарта хадагалаатай юм. БАМ-ай утань Усть-Кудһаа (Лена станци) Комсомольск-на-Амуре хүрэтэр 3145 километр болоно. Энэ магистраль мүнөө ашаглагдажа байгаа Тайшет — Лена, Комсомольск-на-Амуре — Советская Гавань гэһэн түмэр замуудые холбохо байна. Трансибирскэ магистралиие БАМ-тай холбохо 180 километр утатай БАМ — Тында гэһэн лини баригдахаар хараалагдана. Тында — Беркакит гэһэн харгы хойто зүг руу 217 километртэ зурыха.

БАМ Зүүн Сибириин хойто зүгэй хүшэр хүндэ газарнуудаар гараха. Барилгашад хада уула, түргэн урасхалтай голнуудые, намаг дабан гараха байна.

БАМ-ай зарим участогууд бэлэн болгогдохотойгоо хамта ашаглалгада тушаагдаха юм. Жэшээлхэдэ, БАМ — Тында линеэр 1975 ондо түрүүшын поезднууд ябуулагдахаар багсаагдана. Байгал-Амарай магистраль бариха томо баазанууд байгуулагдаха, олон гэр байра, һургуули, магазинууд баригдаха юм.

— **Табан жэлэй гол зорилго — арад зоной материальна, культурна байдал һайжаруулха зорилго бэелүүлхэ хэрэгтэ барилгашадай үүргэ ехэ. Ажаһуудалай, культурна объектнүүдые, гэр байра, үргэн хэрэглэлэй эд бараа гаргаха предприятинуудые бариха коллективүүд хэр ажаллана?**

— Республика, хизаар, область бүхэндэ баригдажа байгаа эдэ барилганудта онсо анхарал хандуулагдана. Хахад жэлэй хугасаада олон предприяти үргэдхэгдөө, шэнэ завод, комбинадууд баригдажа дүүргэгдээ.

Хамта дээрээ 580 миллион дүрбэлжэн метр талмайтай байрын гэрнүүд энэ табан жэлдэ, тэдэнэй 113 миллиониинь байгша он[д]о ашаглалгада оруулагда[...] юм. Тааруу зохид бай[...]нуудтай, гоёор шэмэглэг[дэ]һэн гэрнүүд типовой пр[о]ектнүүдээр баригдажа [...]лээ. Мүнөө 100 гаран го[ро]дуудта иимэ проектээр [ба]рилга хэгдэжэ байна.

— **Гол фонднуудые [ашаглалгада тушаа]гдхэхэ, шэнэдхэн һай[жа]руулха хэрэгтэ жэл бүхэ[н]дэ национальна олзо до[...]дой 20 процентнь хэрэгл[э]дэнэ. Ганса энэ табан [жэ]лэй хугасаада капиталь[на] һомололгын хэмжээн [...] миллиард түхэриг боло[...] Барилгын ашаг үрэ д[...]лүүлхэ, энэ ехэ һомо[лол]гын ашые түргэнөөр [...]рюулха талаар юун ха[...]нэ гээшэб?**

— Капитальна бари[лга] һайжаруулха, проект зох[...]гые нарижуулха тухай [...]ти, правительствын тогт[оо]лой абтаһанһаа хойшо [ү]нгэрһэн табан жэл соо [...] юумэн хэгдээ. Барилгын [...]заха табидаг проектнү[...] техническэ хэмжээн һай[жа]руулагдаа.

Барилгада һомологдо[һон] мүнгэн зөөри һайнаар [хэ]рэглэгдэнэ, гол шу[ха]ла объектнүүдтэ зорюулагд[...]. Хабсаргамал, һайшаагда[...] ашаг ехэтэй материал[...] хэрэглэгдэдэг болоо. Ба[рил]га-хабсаралгын подрядна [...]хы хүдэлмэриин хах[...] дүүргэжэ байгаа барилга-[хаб]саралгын 1460 о[р]ганизаци түсэблэлгын [...] экономическа урмашу[...] шэнэ гуримда оруулагд[...]хай. Бригадын ажахын [...] ссоной шэнэ гурим үргэ[н] нэбтэрүүлэгдэнэ.

— Гэхэтэй хамта пр[...]нэ, барилгын организаци[...] хэндэ хэрэглэгдээгүй [...] боломжонуудые элиру[...] хээр байна, — гэжэ И. [Т.] Новиков хөөрөөнэй тү[гэ]схэлдэ хэлэнэ. КПСС-эй [ЦК-]гай партида, совет ара[д]... хандаһан Хандалгада хар[...] болгон, тодорхойлхы жэ[лэй] түсэбые уридшалан дү[ү]ргэхын түлөө социалис мү[рыс]өө үргэнөөр дэлгэрүү[...] барилгашад энэ жэлэй [про]ектнүүдые болзорһ[оонь] уридшалан ашаглалга[да ту]шааха, барилгын [...] һайжаруулха, өөрынь [...]сэн хямдаруулха, мат[ериал] хэрэгсэлнүүдые гамта[й] хэрэглэхэ, табан жэлэй [тү]сэбые дүүргэлгэдэ өөһэ[дын]гөө хубитые оруулхын т[...] оролдожо байна.

Зурагтал

АЖАЛААР ОЛДОҺОН СОЛО

Ханда Жигмитовна класстаа ороходоо урин зулгытаар энеэбхилдэг заншалтай. Үхибүүдшье багшала мүн лэ баяртайгаар угтадаг. Тэрэнэй хэшээлээ эхилжэ шэнэ материалтай танилсуулхадань шабинарыньшье анхаралтайгаар шагнадаг. Хэшээлэй үедэ класс соогуураа яаралгүйхэнөөр алхалжа, һурагша бүхэнэй сэдьхэл бодолой гүйсэ тухайлха гэжэ оролдодог. Һурагшадай үгэ хэлэхэ үедэ класс соо абяа шэмээгүй болож, тэдэнэй харюусахань элихэнээр соностохо.

— Вася, ши зохидоор хөөрэлши даа. Юундэ хашаран татажа хэлэдэг заншалши. Тиигэжэ болодоггүй юм. Даруу, номгохоноор хөөрэжэ һураха хэрэгтэй. Шэшэ нүхэдһөө жэшээ абаха янаш.

— Вера, ши ехэ хирүүгээр харюусадаг байнаш. Бултанай анхарал хандуулхаар, тодо һонороор хөөрэжэ һураха ёһотойш.

Хэшээлэй үедэ Ханда Жигмитовна хоолойгоо нэгэшье шангадуулангүй, дабтуу номгохоноор, ойлгосотойгоор дуугардаг.

Хэшээлэйнгээ удхатай һониноор үнгэрхын тула багша эртээнһээ бэлдэдэг. Асуудалнуудаа шудалжа үзэдэг. Хамһабариин учебник, бусад зохихо номуудые уридшалан шагаадаг, нрадаг заншалтай. Тэрээнһээ гадна, харуулан ойлгуулха элдэб зүйлнүүдые мүн гоё һайхан диафильм бэлдэдэг. Үхибүүдэй шэнэ материал хэр зэргээр ойлгоһыень тухайлха зуураа нэмэлтэ тайлбари заатагүй үгэхые оролдодог.

Ханда Жигмитовна Бадмажаповагай ажабайдалай намтарһаа хэдэн үгэ хэлэмээр байна. 22 жэлэй саада тээ Сэлэн-Дүүмын дунд һургуули дүүргэмсээрээ Улаан-Үдэ хотын багшанарай училищида орожо, эхин классуудай багша боложе гараһан юм. Түрүүшэгээр тулгардаха, ядалдаха ушаршье үзэгдэһэн байха. Теэд дүй дүршэлтэй, эбтэй коллектив соо хүн гол харгыгаа алдажа «төөридэггүй» ха юм. Өөртөө ехэ эрилтэтэй энэ багша шабинартаашье анхаралтайгаар хандадаг, ажал хэрэгээ нарин нягтаар, гуримтайгаар ябуулдаг заншалтай. Һүүлэй жэлнүүдтэ тэрэнэй класста хоёрдохи жэлээ һууже байха үхибүүд юрэдөө үзэгдэнэгүй.

Багша Бадмажапова номдоо ойлгосо муутай гэхэ гү, али элдэб шалтагаанаар гээгдэжэ ябадаг һурагшанартай тусгаар хүдэлдэг. Тэдэнэй мэдэсэ дээшэлүүлхын түлөө эсэшэ сусашагүй оролдодог. Иимэрхүү ушарнуудтайшье дайралдаһан байха. Нэгэдэхи класста һурадаг үлбэр бэетэй Саша Мункуев үе-үе болоод лэ үбшэлдэг, хэшээлээ гээдэг байжа, һуралсалһаа ехээр гээгдэһэн байна. Тэрээнтэй тусгаар хүдэлхэ ушартай болгодобо. Ханда Жигмитовна хэшээлэй һүүлээр тэрэ хүбүүнэй гэртэнь хоёр һарын турша соо ябажа гээгдэлһээнь гаргаһан юм. Һүүлдэнь Саша нүхэдэйнгөө зэргэ һурадаг боложо, хоёрдохи класста амжалтатайгаар ороһон байгаа.

Тоомгүй зарим үхибүүдэй сэдьхэл бодолойнь «нюусые» таниха хэрэгтэй. Зарим нэгыень махабадаа һайжаруулха физкультурна секцидэ ябуулхые, нүгөөдүүлыень — шатараар һонирхуулхые, бэшыень — эрдэм - техникын элдэб кружогуудта хабаадуулхые дурадхадаг байба. Үхибүүд гээшэмнай ямар нэгэн туһатай хэрэгээр һонирхоходоо, һуралсалдаа улам бүри шуналтай боложо, гээгдэгшэдэй зэргэһээ түрүүшүүлэй тоодо гарадаг ушартай. Дүршэлтэй багшын класста Геннадий Бардамов гэжэ ехэ уймар хүбүүн һурагша һэн. Үнгэрэгшэ һуралсалай жэлэй түрүүшын үдэрһөө журам эбдэгшэдэй тоодо ороһон, хэшээлээ гээхэ, муу һурахаһаа байтагай багашуулые сохижо, гай галаб татадаг байгаа. Ханда Жигмитовна энэ хүбүүнтэй удаахан «носолдоо» һэн. Энэнь юугээр дүүрээб гэхэдэ, һуралсалай жэлэй дүнгөөр Гена һайн һурагшадай тоодо гаража шадаа бэлэй.

Һурагша бүхэнэй доторой сэдьхэлые эрмэлзэлые ойлгожо шададаг дүй дүршэлтэй багшанар лэ ажалдаа һайн амжалта туйладаг байна. Гэхэтэй хамта, түрэлхидтэй халуун холбоо барисаатайгаар ажаллаха гээшэ хүмүүжүүлгын хэрэгтэ угаа ехэ нүлөөтэй. Ёһотой багша гээшэ гансал хэшээлээ үнгэргэжэрхеод, һанаа амар һуудаггүй, харин шабинарайнгаа сүлөөтэй сагаа ямараар үнгэргэжэ байһаарнь һонирходог байна.

Ханда Жигмитовна эгээл иимэ багшанарай тоодо ородог юм. Энэ багша хүмүүжүүлгынгээ хүдэлмэри эрхилхэдээ һургуулиин дирекциин баталһан түсэбэй ёһоор ажалладаг. Үйлэдбэрийн түрүүшүүлтэй, граждан, мүн Эсэгэ ороноо хамгаалгын дайнда хабаадагшадтай һонирхолтой хөөрэлдөө үнгэргэнэ.

Һуралсалай жэлэй һүүл багта үнгэргэгдэдэг нэгэ үдэрэй аяншалгануудта үхибүүд ехэ дуратай юм. Ханда Жигмитовна классаараа аяншалгада ябажа бусахадаа, «Боро толгой» гэжэ добын оройдо граждан дайнай баатар-партизануудта табигдаһан хүшөөгэй захада хөөрэлдөө үнгэргэдэг заншалтай.

Ханда Жигмитовнагай һурган гаргаһан хүбүүд, басагадынь угаа олон. Тэдэнэй зарим нэгэниинь Совет Армиин зэргэдэ алба хэжэ гү, али арадай ажахын һалбари бүхэндэ амжалтатайгаар ажаллажа байдаг.

Ханда Жигмитовна энэ жэлдэ ород хэлэ, литература заадаг багшаар томилогдонхой. Хэшээлээ һонирхолтойгоор, ойлгосотойгоор үнгэргэхэ зорилгоор туһатай ном олоор уншахые оролдоно.

Багша хүн гээшэ хэды олон жэлдэ хүдэлбэшье; бүхы юумэ мэдэдэг болошобоб гэжэ огто хэлэдэггүй, харин үдэр бүри эрдэм мэргэжэлээ дээшэлүүлдэг гээшэ. Ханда Жигмитовна эгээл иимэ һанамжа баримталжа, һуралсалай шэнэ жэлэй эхилхын урда тээ һуралсалай шэнэ программа пособинуудтай танилсадаг. Зарим асуудалаар хэшээлнүүдээ хайшан гээд зохидоор үнгэргэхэ тухай бодомжолдог, шухала хэрэгтэй номуудые суглуулхын хажуугаар хамһабариин материалнуудые хэрэглэдэг заншалтай. Ханда Жигмитовна Доржо Банзаровай нэрэмжэтэ багшанарай институдые заочноор дүүргэжэ, диплом абанхай.

Дүршэлтэй, бэрхэ багшанарай нэгэн Ханда Жигмитовна ниитын хэрэгтэшье эдэбхитэйгээр хабаадалсадаг.

Нютаг голдоо, һургуулидаа хүндэтэй болоһон энэ багша Буряадай АССР-эй Гэгээрэлэй министерствын, багшанарай профсоюзай обкомой, КПСС-эй Сэлэнгын райкомой, ажалшадай депутадуудай аймагай Советэй Хүндэлэлэй грамотануудаар, һургуулиин дирекциин зүгһөө үнэтэ бэлэгүүдээр нэгэнтэ бэшэ шагнагданхай.

Үнгэрэгшэ һуралсалай жэлэй дүн зүбшэн хэлсэһэн һургуулиин багшанарай зүблөөн дээрэ Ханда Жигмитовнагай хэһэн ажал һайшаагдажа, «1974 оной социалис мүрысөөндэ илагша» гэһэн хүндэтэ тэмдэгээр шагнагдаа.

Р. БАЛДАНОВ,
журналист.

Хилын саанаһаа

· телефон · телеграф · радио

ДЕЛИ

ЭБ НАЙРАМДАЛАЙ БҮХЭДЭЛХЭЙН СОВЕДЭЙ УРЯА

ТАСС

«Байгша оной август һарые энэ республикын бэеэ даһан, дүлдыданги бэшэ байдалда, газар дайдынь бүтэн бүрин байлгада эсэргүү ябуулганuудые хэдэг НАТО-гай бүлэглэлэй хархис хүсэнүүдэй харата муухай хэрэгүүдтэй тэмсэжэ байгаа Кипрэй арад зонтой һаналаа нэгэдэлгын һара болгон тэмдэглэхэ уряатайгаар Эб найрамдалай Бүхэдэлхэйн Совет дэлхэйн түрүү үзэлтэй бүхы хүнүүдтэ хандаба», — гэжэ Эб найрамдалай Бүхэдэлхэйн Соведэй генеральна секретарь, «Арадуудай хоорондо эб найрамдал бэхижүүлгын түлөө» Уласхоорондын Ленинскэ шангай лауреат Ромеш Чандра эндэ, пресс-конференци дээрэ үгэ хэлэхэдээ мэдүүлбэ. Сэрэгэй баазануудые үргэдхэн олошоруулжа, дэлхэйн энэ райондохи оронуудай, илангаяа Дүтын Зүүн зүгэй гүрэнүүдэй национальна бэеэ даанги байдалда хоро хүргэхын, дотоодынь хэрэгүүдтэ хамаархын тула тус аралые булимтаран эзэмдэхэ гэһэн аюулта түсэб НАТО баримталнa гэжэ тэрэ тэмдэглээ.

ООН-ой Аюулгүйн Соведэй июлиин 20-ной тогтоолые дүүргэхын тула «Советскэ Союзай ба бусад социалис оронуудай гаргаһан шухала үүсхэлые» ВСМ-эй генеральна секретарь ехэтэ һайшаагаа, «дэлхэйн арадуудай бэеэ даһан байдалые, национальна нэрэ хүндые эдэ оронууд хододоо сахин хамгаалдаг» гэжэ мэдүүлээ.

ПХЕНЬЯН

Корейе амгалан гуримаар нэгэдүүлхын түлөө

ТАСС

Корейн Нэгэдэмэл демократическа Эсэгэ ороноо хамгаалха фронтын Центральна Комитедэй 61-дэхи үргэдхэгдэһэн заседани эндэ болобо. КНДР-эй президент Ким Ир Сенэй дэбжүүлһэн Эхэ ороноо амгалан гуримаар нэгэдүүлхэ программа бэелүүлхэ тухай, Национальна Ехэ суглаа зарлаха тухай асуудалнууд заседани дээрэ зүбшэн хэлсэгдэһэн байна гээд тунхаглагдаһан мэдээсэл дотор хэлэгдэнэ.

Улаан Хэрээһэнэй эмхинүүдэй хоорондо хөөрэлдөөнүүдые хэхээр Урда Корейн зонхилогшод дурадхаха баатай болоһон байна гэжэ заседани дээрэ тэмдэглэгдээ. Ороной хойто ба урда талын хамтын мэдүүлгэ тунхаглахые эдэнэр үгэеэ ойлголсоһон байна. Нэгэдэлэй гурбан ёһо гурим энээн дотор бии. Ороной хойто ба урда хубиин залан хүтэлбэрилгын комитет байгуулхаар шиидхэгдээ. Эдэ баримтанууд Эхэ ороноо амгалан гуримаар нэгэдүүлхэ гэһэн хараа шэглэлэй зүб байһые элирхэйлэн гэршэлнэ.

ВАШИНГТОН

Р. НИКСОНЭЙ ХЭЛЭҺЭН ҮГЭ

ТАСС

Августын 8-най үдэшэ национальна радио ба телевидениээр үгэ хэлэхэдээ, США-гай президентын тушаалһаа буухa гэжэ шиидэһэн тухайгаа Р. Никсон соносхоо. Вице-президент Дж. Форд энэ тушаалые дааха, августын 9-дэ тангаригаа үгэхэ гээд тэрэ мэдүүлээ.

Тушаалһаа юундэ бууһан тухайгаа тайлбарилхадаа, Р. Никсон иигэжэ хэлээ: Уотергейтскэ хэрэгһээ шалтагаалан, конгрессто тиимэ ехэ тушэг тулгууритай байхаяа бэрхэтэй боложо магад гэһэн тобшолол конгрессэй хүтэлбэрилэгшэдтэй, мүн бусад хүтэлбэрилхы ажал ябуулагшадтай хөөрэлдэхэдөө хэлэһэн байнаб. Угаа бэрхэтэй шиидхэбэринүүдые гархадаа, президентын уялганuудые дүүргэхэдээ, оройнгоо аша туһада конгрессто түшэг тулгууритай байха шухала гэжэ би тоолонооб. Өөрынгөө гол уялганuудые дүүргэхэдээ, бүхы сагаа имагтал тэрэ хэрэгтээ зорюулдаг президент Америкэдэ хэрэгтэй ха юм. орон соогоошье, хилын саанашье шиидхэгдэдэг асуудалнуудые хараада абахада, энэ хадаа илангаяа конгресстэшье шухала бололсоно гээд Р. Никсон саашань хэлээ.

Өөрыгөө зүбтүүлхын тулада ерэһэн һаранuудай турша соо тэмсэл үргэлжэлүүлхэ гээшэ президентыншье, мүн конгрессэйшье сагые болон анхаралые хүсэдөөр шахуу эзэлхэ болоно. Теэд энэ үе соо дэлхэй дээрэхи асуудалнуудта, мүн орон доторхи асуудалнуудта бидэнэр бүхы анхаралаа хандуулха ёһотой байнабди гээд Р. Никсон заагаа.

Өөрынгөө тушаалые вице-президентдэ дамжуулан үгэхэдөө, тэрээндэ ямар ехэ харюусалгын даалгагдаха байһые, тиимэһээ тэрээндэ бүхы американецуудай зүгһөө ойлгомжо ба дэмжэлгэ туһаламжын хэрэгтэй болохо байһые би хүсэдөөр ойлгоноб гээд Р. Никсон саашань хэлээ. Энээнтэй дашарамдуулан, ороной үмэнэ, тэрэ тоодо гадаадын политикын талаар табигдажа байһан зорилгонуудай шухала байһые Р. Никсон онсолон тэмдэглээ. Һүүлшын таба хахад жэл США-гай ба бүхы дэлхэйн түүхэдэ шухала үе болоһон байна. Энэ хадаа ехэ туйлалтануудай үе байгаа. Энээгээрээ бидэ омогорхонобди. Зүгөөр урдамнай байгааша зорилгонууд түрүүшынхиһээ дутуугүй ехэнүүд. Тэдэниие шиидхэхын тулада хамтадаа ажаллагша шэнэ правительствада конгрессэй ба арадай дэмжэлгэ, тэдэнэй хүсэлэл оролдолго хэрэгтэй гээд Р. Никсон хэлээ.

Советскэ Союзтай хамта бидэ шиидхэхы удха шанартай эрид хубилалта хээбди. Тэрэнэй ашаар ядерна зэбсэг хизаарлаха, бүриин усадхаха зорилго урдаа табиха ёһотойбди гээд Р. Никсон үргэлжэлүүлэн хэлээ.

Бидэнэр Советскэ Союзтай шэнэ харилсаануудые тогтоогообди. Дэлхэйн эдэ хоёр ороной хоорондоо зүришэлдэнгүй, харин харилсаа холбоотойгоор ажаһуужа байхын тулада эдэ шэнэ харилсаануудаа бидэнэр хүгжөөхэ, үргэдхэхэ ёһотойбди.

Уласхоорондын бусад асуудалнууд тухай тогтоходоо, Америкын түүхэдэ эгээл үни удаан болоһон дайн — Вьетнамдахи дайн һүүлэй жэлнүүдтэ түгэсхэгдөө, Дүтын Зүүн зүгтэ амгалан тайбан байдал һэргээгдэжэ эхилээ гэжэ Р. Никсон тэрэшэлэн тэмдэглээ. Оронойнгоо шарханuудые «аргалжа» захалха, һая болотор гарадаг байһан гашуудал болон арсалдаануудые болюулха хэрэг шухала гээд Р. Никсон хэлэбэ.

ВАШИНГТОН

США-гай президент Дж. Форд тангаригаа үгэбэ

ТАСС

Холбоото Штадуудай шэнэ президент Джеральд Форд Сагаан байшан соо Верховно Сүүдэй түрүүлэгшэ У. Бергертэ августын 9-дэ тангаригаа үгөө.

Дж. Форд тангаригаа үгэһэн сагһаа эхилэн, президентын тушаалда ороо.

Тангариг үгэлгын ёһолоной һүүлээр Дж. Форд тобшохон мэдүүлэл хээ.

* * *

Джеральд Рудольф Форд 1913 оной июлиин 14-дэ Омаха городто (Небраска штат) түрэһэн байна. Тэрэ Мичиганска ба Йэльскэ университедүүдые дүүргээ, тэрэнэйнгээ һүүлээр юридическэ ажал хэрэг хэдэг болоһон байха юм.

Дж. Форд США-гай конгрессэй түлөөлэгшэдэй палатада 1948 ондо анха түрүүн һунгагдаа.

1973 оной октябриин 12-то С. Агнюгай тушаалһаа буухада, Дж. Форд США-гай вице-президентээр томилогдоо һэн. Дж. Форд үгэнүүдые хэлэхэдээ, совет-американ харилсаа заһаруулха политикые дэмжэдэг, совет-американ дээдэ тушаалтадай хэлсээнүүдэй дүнгүүдтэ һайшаалтайгаар хандадаг байгаа.

НИКОЗИ

КИПРТЭХИ БАЙДАЛ

ТАСС

Арал дээрэхи байдал шарлдуу шанга, тодо бэшэ байһаар. Августын 7-ной үглөөгүүр Турциин зэбсэгтэ хүсэнүүд Киренһээ баруугаархи национальна гвардиин бэхилэлгэнүүдые үе-үе болоод лэ буудажа, аралай хойто эрье тээшэ дабшаһан байна. Агридаки, Кондеменос, Скиллура ба Васили гэхэ мэтын һуурин тосхонуудые илангаяа ехээр буудаа. Национальна гвардиин частьнууд Васили гэдэг тосхонһоо гаража ошоо. Мүнөө Турциин сэрэгүүд Киренһээ зүүгээр ба баруугаар, хойто эрье шадарай 28-дахи километрэй зоные мэдэлдээ абаад байна гэжэ мэдээсэгдэнэ.

Августын 6-най үдэшэ Никозидохи түүрэгүүдэй ажаһуудаг сектортохи районой үйлсэнүүдэй нэгэндэ жолоошон Джипа алуулаа. Тэрэ Кипр дээрэ байдаг ООН-ой сэрэгүүдэй Канадын солдат юм. ООН-ой сэрэгүүдэй түлөөлэгшын мэдүүлһэнэй ёһоор, арал дээрэ сэрэгэй ябуулганuудай эхилһэнһээ хойшо эдэ сэрэгүүдэй хоёр хүн алуулһан, 22 хүн шархатаһан байна.

ООН-ой, Грециин, Турциин, Англиин түлөөлэгшэдһөө бүридэһэн дүрбэн талын сэрэгэй комисси хүдэлмэреэ үргэлжэлүүлһээр. Даб дээрэ абтаһан мэдээнүүдэй ёһоор, августын 7-ной үдэшэлэн тээ «сүлөө зонын» 75 процентыень элирүүлһэн байгаа.

Зэбсэг хэрэгсэлнүүдээр хангагдаһан «ЭОКА-2» гэжэ хархис эмхиин гэшүүд Никози, Ларнак ба бусад хотонуудта хорото муухай ябуулганuудые хэжэ байһан тухайнь Никозидо гарадаг газетэнүүд мэдээсэнэ. Эдэнэр нютагай хүн зониие сохино, гэр байрануудтань, магазинууд соогуур нэгжэлгэ хэнэ, ниислэлэй үйлсэ гудамжануудта эхэнэрнүүдтэ хүндэрнэ гэжэ «Неа» газетэ бэшэнэ.

ГАВАНА

Луис Корвалан гэмнэнэ

ТАСС

«Бидэниие хунта амидыгаар үгы хэхэ һанаатай», — гэжэ Чилиин Коммунис партиин Генеральна секретарь Луис Корвалан Мексикын «Эксельсиор» газетын журналисттай хөөрэлдэхэдөө мэдүүлбэ.

Досон арал дээрэ арба һарын турша соо хэрзэгы муухай, хатуу шэрүүн байдалтай түрмэдэ хаахадаа, Арадай нэгэдэлэй хүтэлбэрилэгшэдые үдэр бүхэндэ үүр хираалха үеэр намнажа гаргаад, хүндэ ажал хүүлэдэг гэжэ Луис Корвалан хөөрэбэ. Айхабтар муухай канал сэбэрлэнэбди, гэртэһээмнай эдеэ хоолой зүйлнүүдые эльгээхэдэнь, зуурандань харуулшад хулгайлжа абана.

БЕЙРУТ

Арга мүр бэдэрнэ

ТАСС

Экономическа хүшэр бэрхэшээлнүүдһээ гарахын тула социальна ба ниитын эрилтэ хэрэглэмжэнүүдтэ гүрэнэй мүнгэ һомололго бага болгохые Израилиин зонхилогшод хүсэнэ. Хэдэ хэдэн министерствэнүүдтэ, департаментнуудта 1 миллиард израилиин фунт һомололгые хорооxо тухай асуудалые правительство заседани дээрээ зүбшэн хэлсээ гээд Израилиин радио дамжуулба. Энээнһээ уламжалан, үргэн ниитэ арад зондо ашагдадаг налог татабари дээшэлхэ, һуралсалай, медицинскэ хангалгын түлбэри нэмэхэ байна.

КАИР

ХЕЛУАНАЙ ЕХЭ ҮДЭР

ТАСС

Советскэ Союзай техническэ, экономическа туһаламжаар бүтээгдэжэ байһан металлургическа комбинадай түрүүшын ээлжээнэй барилгые дүүргэлгэдэ зорюулһан олониитын митинг Хелуанда болобо. СССР-эй, АРЕ-гэй гүрэнэй тугуудаар, «Египедэй болон Советскэ Союзай хоорондохи хани барисаан, харилсаа холбоон бэхижэг лэ!», «СССР-эй туһаламжаар баригдажа байгаа Хелуан — Египедэй хүндэ промышленностиин түшэг тулгуури!» гэһэн лозунгнуудаар комбинадай территори шэмэглэгдэнхэй.

АРЕ-гэй премьер-министрэй нэгэдэхи орлогшо Абдель Азиз Хигази, АРЕ-гэй правительствын гэшүүд, Араб Социалис союзай ЦК-гай нэгэдэхи секретарь Хафез Ганем, египет ба совет экономическа харилсаа холбооной талаар СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Гүрэнэй комитедэй түрүүлэгшэ С. А. Скачков түрүүтэй Совет правительствын делегаци комбинадта болоһон һайндэртэ хабаадаба.

А. А. Хигази сугларагшадта хандан үгэ хэлэхэдээ, АРЕ-гэй национальна экономико хүгжөөлгэдэ Хелуанска комбинат ехэ үүргэтэй гэжэ тэмдэглээ. Советскэ Союзай хани ёһоной туһаламжаар египет арадай бариһан энэ комбинат Дүтын Зүүн зүгтэхи эгээл ехэ металлургическа предприяти болоно.

Египедэй Араб Республикын промышленностиин, минеральна нөөсэ баялигуудай министр Ибрагим Салем Мухаммадейн үгэ хэлэхэдээ, совет мэргэжэлтэд Египедтэ сэгнэшэгүй ехэ туһа хүргөө гэжэ мэдүүлбэ.

Совет делегациин толгойлогшо С. А. Скачков митингдэ хабаадагшадай үмэнэ үгэ хэлээ. Хелуандахи комбинадай түрүүшын ээлжээнэй барилгын амжалтатайгаар дүүрэжэ, совет-египет экономическа харилсаанай аша үрэ ехэтэй байлгын гэршэ жэшээ болоно гээд тэрэ тэмдэглээ.

ДЕЛИ

КПИ-гэй национальна соведэй эрилтэ

ТАСС

Уругвайн Компартиин ЦК-гай Нэгэдэхи секретарь Родней Арисмендиие түрмэһөө дары сүлөөлхэ эрилтэ Индиин Коммунис партиин Национальна Совет табина. Демократическа эрхэ сүлөөгэйнгөө түлөө, Латиин Америкын оронуудтахи коммунис ба хүдэлмэришэнэй хүдэлөө бэхижүүлхын түлөө Уругвайн арад зоной тэмсэлдэ Р. Арисменди ехэ туһа хүргэһэн байна гээд Национальна Соведэй тогтоол дотор хэлэгдэнэ. Уругвайн Компартиин политическэ ехэ хүсэн болоходонь Р. Арисмендиин шэн габьяата ажал ябуулга ехээр нүлөөлһэн байна гэжэ тогтоол соо тэмдэглэгдэнэ.

ВАШИНГТОН

Дж. ФОРДЫН МЭДҮҮЛГЭ

ТАСС

Р. Никсонэй тушаалһаа бууһантай дашарамдуулан, мүнөөдэр, августын 9-дэ президентын тушаалда ороһон вице-президент Джеральд Рудольф Форд мэдүүлгэ хэбэ.

Бидэндэ бултандамнай, мүн, минии найдаһанай ёһоор, бусад оронуудта эб найрамдал хангаха талаар һүүлшын табан жэлэй турша соо гадаадын политикын илангаяа амжалтатай байһые би ажаглан хараха аргатай байгааб гээд Дж. Форд хэлээ.

Энэ политика саашанхи һаранууд ба жэлнүүдтэ эб найрамдал хангажа шадахa гэжэ би багсаанаб.

Эб найрамдал туйлаха, саашадаа эб найрамдал хангаха үндэһэ һуури табиха арга олгоһон энэ политика хадаа Холбоото Штадуудай президент байгааша намһаа дулдыдаха байһан дээрэһээнь саашадаашье үргэлжэлүүлэгдэхэ гэжэ ямаршье маргалтагүйгөөр, сэб сэхээр тэмдэглэхыемни зүбшөөгыт.

Бидэнэй үмэнэ бусад олон олон асуудалнууд табигдана. Манайда шиидхэгдэхэ ёһотой дотоодын асуудалнууд бии. Президенттэй, тэрээнтэй суг хүдэлэгшэдтэй конгрессэй харилсаа холбоотой байбал, эдэ асуудалнууд шиидхэгдэжэ шадагдаха ёһотой, шиидхэгдэхэшье. Асуудалнуудые — орон дотор шиидхэгдэхэ шухала асуудалнуудые сенадташье, мүн түлөөлэгшэдэй палатадашье демокрадууд ба республиканецуудтай хамта шиидхэхээ эхилжэ шадахаб гэжэ би багсаанаб гээд Дж. Форд мэдүүлээ.

Конгресстэй харилсаатайгаар ажаллаха ёһо гурим, хилын саанахи, мүн өөрынгөө орон доторхи асуудалнуудые — бэрхэшээлтэйхэн асуудалнуудые суг хамтаараа шиидхэдэг ёһо гурим Холбоото Штадуудташье, мүн бүхы дэлхэйдэшье туһатай байха гэжэ найдажа байһанаа Дж. Форд мэдүүлээ.

Шэнэ правительствада, гүрэнэй секретариин тушаалые даaһан зандаа үлэхыень Г. Киссинджерые гуйгааб, тэрэ тушаалдаа үлэхые зүбшөөгөө гээд Дж. Форд мэдээсэһэн байна.

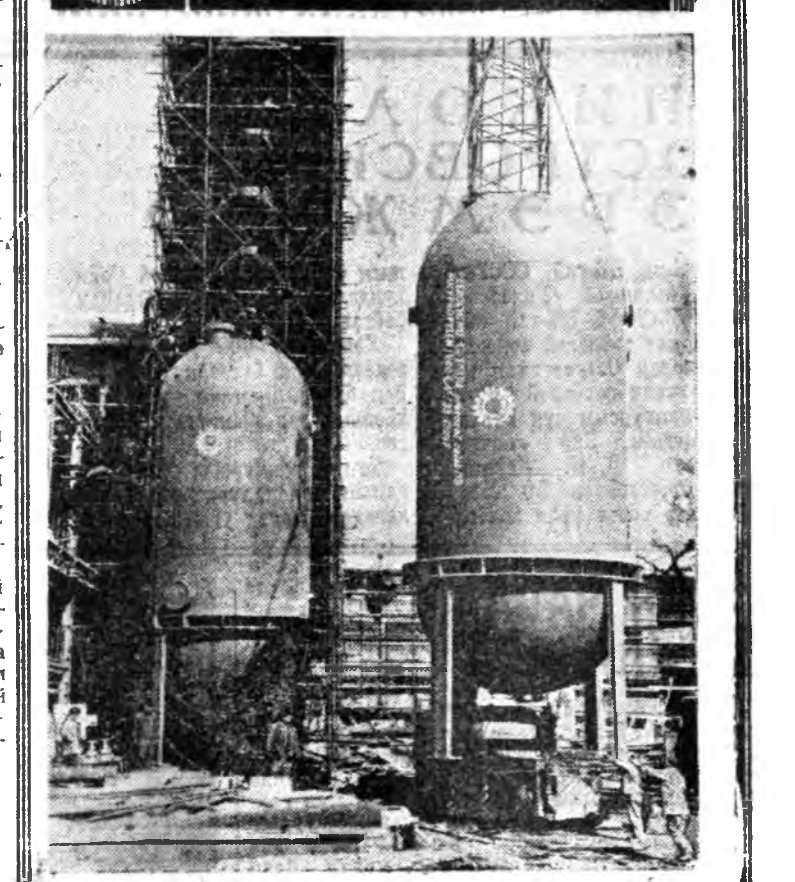
ТОКИО

КНДР-эй ба Японой хоорондохи худалдаа наймаанай харилсаа холбоон

ТАСС

Байгша оной түрүүшын хахад жэлдэ Японой ба КНДР-эй хоорондын худалдаа наймаанай хэмжээн, нёдондо жэлэй энэ үеынхитэй жэшэбэл, хоёр дахин дээшэлээ. Зургаа һарын турша соо 150 миллион долларой наймаан хэгдэһэн байна. КНДР шулуу нүүрһэ ба элдэб руда Япондо эльгээнэ. Тиихэдэ Япон элдэб бүд, булад, машина болон бусад түхеэрэлгэнүүдые Арадай Корейдэ худалдана.

Социалис оронуудаар

СЭВ-эй Комплексно программын ёһоор ГДР-эй, Чехословакиин нефтехимигүүд хамтаран хүдэлнэ. Этилен дамжуулха тэдэнэй татажа байһан сорго Залужидахи (ЧССР) чехословак-совет хани барисаанай нэрэмжэтэ предприятинуудые, Белендэ (ГДР-эй Лейпциг округ) баригдажа байһан химиин комбинадые холбохо юм.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Залужидахи комбинат.

ЧТК—ТАСС-ай фото.

ВЕНГРИИН СУДНА БҮТЭЭГШЭДТЭ

БУДАПЕШТ. ВНР-эй промышленна ехэ барилгануудай нэгэн — Венгриин судна болон кран бүтээлгын заводто үйлэдбэринь энэ жэлдэ хурдан түргэнөөр ургана. Үнгэрһэн жэлдэ предприятиин олзо доход 37,8 миллион форинт болоһон байгаа һаа, энэ жэлдэ, мэргэжэлтэдэй тооложо гаргаһанай ёһоор, тэрэ 70—80 миллион форинтдо хүрэхэ байна,

Мүнөө үедэ заводто шэнэ зүйлэй продукци, — тусхайлбал,портын шэнэ крануу, гол мүрэнэй ледоколнууд, далайн портнуудта хэрэглэгдэхэ буксирнууд ба спортивна далбагата онгосонуудые бүтээн гаргаха гэжэ байнхай.

Предприятиин продукциие дэлхэйн олохон оронуудта, тэрэ тоодо США-да, Бразилида, Голландида, Ливидэ, Сиридэ хаража болоно. Гэбэшье Советскэ Союз тэрээндэ хамагһаа ехээр захил хэдэг гүрэн мүн. Удаадахи табан жэлдэ уһан дээрэ хүдэлхэ 70 кран, портын 100 гаран кран СССР-тэ эльгээгдэхэ байна. Энэ предприятиин хүдэлмэришэдэй гараар бүтээгдэһэн кранууд Советскэ Союзай далайн болон гол мүрэнэй 50 портнуудта хүдэлжэ байдаг.

Предприятиин инженернүүд, технигүүд болон адли мэргэжэлтэ совет нүхэдэй хоорондо нягта холбоо барисаан тогтонхой. Мүнөө совет, венгер мэргэжэлтэд 1200 мориной хүсэтэй тамардаг буксирнуудай проектые, тэрэшэлэн 5 тонно ашаа үргэхэ портын краниие хамтадаа зохёожо байнхай.

ГДР-эй ГИДРОТЕХНИКЭ

БЕРЛИН. ГДР-эй байгуулагдаһанһаа хойшо 25 жэлэй турша соо 500 миллион кубометр уһанай нөөсэтэй 80 үндэр ехэ хаалта орон дотор баригдаһан байна. Ойн баярта жэлдэ ниитэ дээрээ 100 миллион кубометр уһанай багтаха үшөө хэдэн ехэ сөөрэмүүдые барижа дүүргэхэ байна

Мянган жэлэй түүхэтэй Баутцен хото шадархи (Дрезденскэ округ) 18 метр үндэр хаалтатай, 6 дүрбэлжэн километр талмайтай сөөрэм хадаа тиимэ гидротехническэ түхеэрэлгэнүүдэй нэгэниинь болохо юм. Мүнөө тус сөөрэм Шпрее мүрэнэй уһаар дүүргэгдэжэ эхилээ. Сөөрэмэй эрье дээгүүр хүн зоной амарха газарнууд байха. Энэ шадар түбхинэһэн «Боксберг» гэдэг ехэ теплоэлектростанци гол түлэб энэ сөөрэмэй уһые хэрэглэхэ.

Республикын хурдан түргэнөөр хүгжэжэ байһан промышленность эдэ сөөрэмүүдһээ 80 процент уһыень абадаг байха юм. Эдээнтэй хамта, тэдэ хүн зониие уһаар хангаха хэрэгые һайжаруулха ябадалда туһална. Имагтал энэ жэлдэ ГДР-эй уһаар хангалгын гол ехэ бүлэг түхеэрэлгэдэ 60 мянган хүн зонтой 200 гаран община нэгэдхэн оруулагдаха байна. Тэрэшэлэн уһа сэбэрлэхэ түхеэрэлгэнүүд олошорхо. Тиин 1971 ондо ашаглалгада оруулагдаһан иимэ түхеэрэлгэнүүд үдэр бүри 300 мянга кубометр уһа сэбэрлэжэ шадаха.

ҮРГЭН ХЭРЭГЛЭМЖЫН ЭД БАРААНАЙ ВЫСТАВКЭ

ПРАГА. Үргэн хэрэглэмжын эд бараанай «Либерец-74» гэһэн выставкэ хойто Чехиин Либерец хотодо хүдэлмэреэ дүүргээ. Выставкын хүдэлһэн 17 үдэрэй турша соо 428 мянган хүнэй хараһан ушар тэрэнэй амжалтатайгаар үнгэрһые гэршэлэн харуулна.

ЧССР-эй хүнгэн промышленностиин 500 гаран түрүү предприяти үйлэдбэрилэн гаргаһан шэнэ зүйлнүүдээ энэ выставкэ дээрэ харуулаа. Мүн Венгриин, ГДР-эй, Польшын болон Советскэ Союзай хүнгэн промышленностиин гаргаһан элдэб зүйлнүүд Чехословакиин эд бараантай хамта түрүүшынхеэ яһала амжалтатайгаар харуулагдаһан байна.

ДАЛАЙН СЭРЭГЭЙ ФЛОДОЙ ОЙН ХҮНДЭЛЭЛДЭ

ГАВАНА. Ороной революционно далайн-сэрэгэй флодой байгуулагдаһаар 11-дэхи жэлэй ойе Кубын сэрэгэй морягууд, Кубын бүхы арад зон баяр ёһололтойгоор тэмдэглэнэ. Һайндэртэй дашарамдуулан, сэрэгэй корабльнуудай парад эмхидхэгдээ. Тиин Гаванын оло мянган ажаһуугшад Малеконой эрье дээрэһээ тэрэниие һонирхон хараа. Энэ ойдо зорюулагдаһан баяр ёһолол Кастильо-де-ла Пунтада болоо. Тэрэнэй үедэ далайн мэргэжэлтэдые бэлдэхэ түбтэ Улаан туг барюулагдаа. Революционно далайн флодой штабай начальник капитан Эмидо Баес Вига туг барюулаа. Тиин сэрэгэй залуу морягууд тангаригаа үгөө.

(ТАСС).

СОЮЗНА РЕСПУБЛИКАНУУДАЙ НИИСЛЭЛНҮҮДЭЭР

ТАШКЕНТ. Ленинэй нэрэмжэтэ талмай дээрэхи албан зургаануудай байшан гэрнүүд. Эндэ республикын олон министерствэнүүд оршоно.

ТАСС-ай фотохронико.

САЯАНhАА ВИТИМ ХҮРЭТЭР

НИКОЛАЙ ОСТРОВСКИИН НЭРЭМЖЭТЭ

ВЛКСМ-эй ЦК-гай, СССР-эй уран зохёолшодой Холбооной болон ВЛКСМ-эй ЦК-гай «Залуу гварди» хэблэлэй соносхоhон Николай Островскиин нэрэмжэтэ уран зохёолой бүхэсоюзна конкурсын дүн hаяхан тунхаглагдаба. Энэ конкурс комсомолдо В. И. Ленинэй нэрын олгогдоhоор 50 жэлэй ойн, элитэ совет уран зохёолшын түрэhөөр 70 жэлэй ойн хүндэлэлдэ зорюулагдаhан байгаа.

Конкурсдо 600 гаран уран зохёолшодой бүтээлнүүд ороhон байна. Зургаан уран зохёолшод гол шангуудта хүртөө.

Тус конкурсын хүндэтэ диплом болон дурасхаалай медалаяар буряад уран зохёолшо Цыден-Жап Жимбиев «Гал могой-жэл» гэhэн романайнгаа түлөө шагнагдаба. Энэ романиинь элитэ уран зохёолшо В. Тендряков ба Н. Асмолова гэгшэд ород хэлэн дээрэ оршуулжа, «Дружба народов» журналда, мүн «Советский писатель» хэблэлдэ ном болгон хэблэhэн.

«Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агуухэ дайнай хатуу шэрүүн үе сагта Байгалай үмэнэдэхи нютагта ажаhууhан эдир хүбүүн Батажабай образ залуу үетэниие хүмүүжүүлхэ хэрэгтэ hайн нүлөө үзүүлхэ байна.

В. НАМСАРАЕВ.

АЛТАН ЧАСААР ШАГНАГДАБА

Энэ эхэнэр Ахын голдо суурхаhаар үнихэнэй юм. Минии мэдэхын hаалишанаар ажаллажа ябадаг. Эсээб гэжэ тэрэнэй хэлэхые нэгэтэшье дуулаагүйб. Ёhотойл ажалда атаржаhан, хүдэлмэридэ хүдэржэhэн хүн даа. Юуб гэхэдэ, дошхон зээрэг хайнагуудые харууhалха гээшэ хэсүү ажал юм. Энэ ажалда шанга шандааhатай гар, хүдэр бэхи бэе хэрэгтэй бшуу. Бомбой Дашеевна Сыреновае тиимэ хүнүүдэй нэгэн гэхэдэ, алдуу болохогүй.

Тэрэ ямаршье дошхон абари зантай гунжадые даажа абахадаа, хазаарлан барижа, номгоруулжа шададаг. Үнеэн бүриhөө тугал абаха гэhэн социалис уялгаяа жэл бүри нэрэтэй түрэтэйгөөр дүүргэдэг. Энэшье жэлдэ хэлэhэн үгэдөө хүржэ, тобир тарган тугалнуудые түлжүүлжэ, томо болгоо. Даажа абаhан ажалдаа харюусалга ехэтэйгээр хандадаг hаалишан юм. Тиимэл хадаа Бомбой Дашеевна хайнаг үнеэн бүриhөө 900—1000 килограмм hү hааха аргатай болоо. Мүнөө 15 үнеэ харууhална.

«Коммунизм» колхозой түрүү hаалишан Буурал-Морито гэжэ зуhаланда зуhадаг. эндээ зелёнко тарижа ургуулаад, нэмэлтэ тэжээл болгон намаfтаа тугал, үнеэдтээ эдюулдэг. Ингэжэ малаа харууhалхадань hү hаали доошолногүй. Дүй дүршэлтэй hаалишан үбэлжөөнэй бэлшээри гамнажа, октябриин тэн болотор намаржаандаа байхые оролдодог.

Социалис мүрысөөнэй хахад жэлэй дүн сэгсэлхэдэ, Бомбой Дашеевна колхоз соогоо түрүүлжэ, алтан часаар шагнагдаба.

Д. ДУГАРОВ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: «Коммунизм» колхозой түрүү hаалишан Б. Д. Сыренова.

Авторай фото.

Шалгалта хэр ябанаб?

ХЭНИИНЬ СТУДЕНТ БОЛОХОБ?

Жэлhээ жэл бүридэ зунай hүүлшын hарада институдай газаа, досоошье ехэ хүлгөөтэй болодог. Эндэ эрдэм шудалжа, дээдэ hургуули дүүргэхэ зорилготой залуушуул сугларна. Эдэнэй хоорондо hая арбадахиие дүүргэhэншье, hургуулиин hүүлдэ хоёр-гурбан жэл худэлhэншье, Совет Армида алба хэжэ ерэhэншье зон бии. Тэдэнэй ехэнхинь hанаагаа зобонги, тухашаранги шарайтай: ном руугаашье шагаалдана, дэбтэрэйнгээ хуудаhашье ирана, бэе бэетэйгээшье зүбшэлдэнэ. Арбаад хүн coohoo илангаяа илгаржа, эгээл эрхимүүдэй тоодо орохо гээшэ бэлэн хэрэг бэшэ ха юм. Жэшээнь, түүхэ ба хэлэ, бэшэгэй факультедтэ боложо байhан шалгалтануудые хаража үзэе.

Профессор Цей-Жаб Цыдыпович Цыдыпов иимэ баримтануудые хэлэжэ үгэбэ:

— Манай буряад таhагта 142 хүн орохо hанаатай байгаа. Бидэ нэн түрүүн буряад хэлээр диктант бэшүүлжэ турщаhан байнабди. Эндэ гурбан хүн эрхим сэгнэлтэдэ хүртэжэ, найманиинь «дүрбые», зуун хүн «гурбануудые» абаа. Эрхимүүдэй тоодо Будаева, Сампилова, Дармаева гэгшэд ороно. hарын табанда, зургаанда, долоондо хоёрдохи шалгалта буряад хэлээр, литератураар тушаагдаа. Зуун арбан нэгэн хүнэй арбан нэгэниинь лэ өөрынгөө хэлэ ба литературые тон гүнзэгыгөөр мэдэхэ байhанаа харуулаа. Хэжэнгын дунда hургуули дүүргэhэн Балжидма Гомбоевагай харюу онсо тэмдэглэмээр байна. Литература hайса мэдэхэhээ гадна, тэрэ өөрынгөө шүлэгүүдые уран гоёор уншажа, комиссиин гэшүүдые баясуулаа...

* * *

— Түүхэ ба хэлэ бэшэгэй факультедэй ород таhагта 315 мэдүүлгэ 75 хүнэй hуурида ороо hэн, — гэжэ филологическа эрдэмэй доктор, профессор, ород ба хариин гүрэнүүдэй литературын багша А. А. Белоусов хөөрэнэ. — Урда жэлнүүдтэй жэшээд үзэбэл, мүнөө жэлэй абитуриетнүүдэй мэдэсэ, шадабари бүри дээшэлээ. Үнгэрhэн шалгалтануудай үедэ мүнөө сагай литература тушаа асуудалнуудта анхарал хандуулагдаhан байна. Литературын hониниие алдадаггүй, номуудые ехэр уншадаг зон олошороо. Жэшээнь, Улаан-Үдын 45-дахи hургуулиие дүүргэhэн Цветкова ород зохёолшодой, илангаяа Александр Блогой шүлэгүүдые сээжээр уран гоёор уншажа үгөө. Баргажанай аймагай hургуулиhаа ерэhэн Соболев, Прибайкальсна аймагай Гремяченскын дунда hургуули дүүргэhэн Стулева, Яруунаhаа ерэhэн Банзаракшеева гэгшэд тодо харюунуудые үгөө.

Шалгалта түлэг дундаа ябажа байна. Шалгалта тушаажа байгшадай хэниинь студент болохоб гэжэ саашадаа тодоруулагдаха юм бээз.

Г. БАЗАРЖАПОВА.

ТҮРҮҮШЫН ШАЛГАЛТА

Травмай, автобусуудай hүндэлдэг «Институт» гэhэн. буудал дээрэ эртэ үглөөгүүр ерээ hаатнай гартаа ном hудар бариhан залуу хүбүүд, басагад олон лэ байха. Эдэнэр мүнөө Зүүн-Сибириин технологическа институдай студентнэр болохо хүсэлэнтэй туха сүлөөгүйхэн, шалгалта үгэжэ ябана ха юм. Тус институт байгуулагдаhан (1962 он) сагhаа хойшо Сибирь болон Алас-Дурна зүгэй хизаарта техническэ томо ВУЗ болонхой. hүүлэй хэдэхэн жэлэй туршада институт дүүргэhэн арбаад мянган мэргэжэлтэд оронойнгоо арадай ажахы дээрэ ажаллажа байна.

— Байгша ондо манай институтда орохо дуратайшуул илангаяа олон байба. Бүхыдөө институтда 850 хүн абтаха ёhотой. Тиимэhээ конкурс ехэтэй шалгалтанууд болоно, — гэжэ комиссиин харюусалгата секретарь Б. А. Данчинов хөөрэнэ.

Урда жэлнүүдэйхидэл адли байгша ондо промышленно-гражданска барилгын факультедтэ орохо дуратайшуул олон. Мэдүүлгэ бариhан 276 хүнэй 88-ниинь лэ студент болохо зэргэтэй.

hуралсалаа үргэлжэлүүлхэ дуратайгаар мэдүүлгэ баригшадай дунда 176 хүн ажал дээрэ худэлhэн, 14-ниинь байгша ондо арбадахи класс алтан медальнуудтайгаар дүүргэhэн байна.

... 724-дэхи аудитори соо химеэр түрүүшын шалгалта эхилэнхэй байба. Хими технолог болохо мэргэжэлтэдтэ гол предмедүүдэй нэгэн hэн тула булта hайн сэгнэлтэ абахые эрмэлзэнэд.

Столой саана hууhан багшанар Е. С. Белоусова, А. И. Ангакова, химиин эрдэмэй кандидат Б. Б. Тангалов гэгшэд хэнэй харюусахаар бэлэн болоhоор hонирхоно.

Эгээн түрүүлэн Анастасия Иринчеева шалгалта абагшадта ошожо, биледэйнгээ бүхы асуудалнуудта hайн харюунуудые үгэбэ. Нэмэлтэ асуудалнуудайшье табигдахада тоб гэмэ зүб харюу үгэжэ, түрүүшын «таба» гэhэн сэгнэлтэ абана. Хоёрдохи ээлжээндэ харюусаhан Нина Ефремова мүн лэ предмедээ hайн мэдэхэ байжа, «таба» гэhэн сэгнэлтэдэ хүртэбэ. Эдэ хоёр басагад Улаан-Үдэ хотын 42-дахи, 25-дахи hургуулинуудые дүүргэhэн юм.

Промышленна үйлэдбэриин машина, аппарадуудай талаар мэргэжэлтэн болохо дуратайшуул математикаар шалгалта үгэбэ. Математикаар шалгалта үгэгшэд нэгэ доро геометриин, тригонометри, алгебриин асуудалнуудта харюусаха болоно.

1971 ондо Загарайн аймагай Үнэгэтэйн дунда hургуули дүүргээд, Совет Армиин албанда ябаhан, жэл шахуу ажаллаhан Василий Устинов математикаар бүхы асуудалнуудта харюусахадаа «таба» гэhэн сэгнэлтэ абаа.

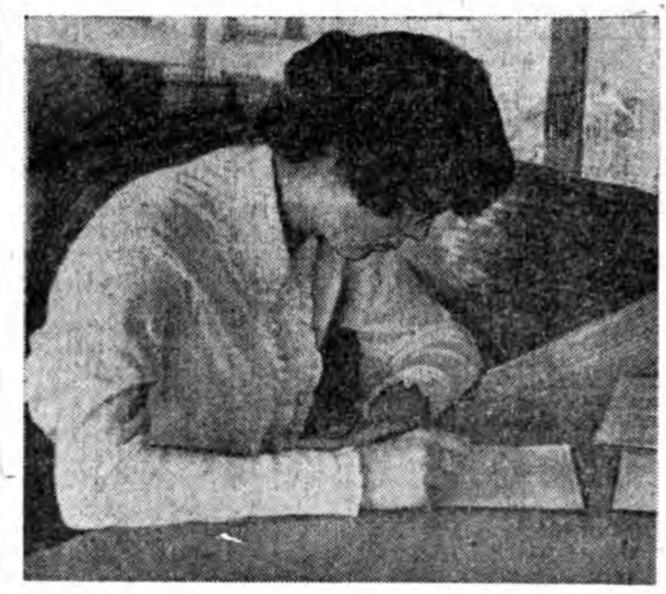
Улаан-Үдын 35-дахи hургуули дүүргэhэн О. Мамаева, В. Климова, Загастайhаа ерэhэн Г. Дамбиев гэгшэд түрүүшын «табануудые» абаба.

Барилгын факультедтэ орохо дуратайшуул Л. Житихина, И. Шилхова, С. Тимофеев болон бусад «таба» гэhэн сэгнэлтээр түрүүшынгээ предмет тушааhан байна.

И. КИСАРИНА.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Нина Ефремова химиин асуудалнуудта бэлдэжэ hууна.

М. БАГИНОВАЙ фото.

БАРИЛГАШАДАЙ БЭЛЭГ

ХЭРЭН. («Буряад үнэн» газетын штатнабэшэ корреспондент В. Тулаев), «Сибиряк» колхозой барилгашад ажалай бэлэгүүдээр hайндэрөө угтаба. Тэдэнэр шубуунай шэнэ фабрика барижа, ажахыдаа тушааба.

Ингэжэ колхоз 20 мянган шубуу нэгэ доро үсхэбэрилхэ аргатай болобо. Августын 6-да түрүүшын 3800 үндэгэн инкубаторта табигдаба. Тэндэ шэнэ түхеэрэлгэнүүд, хинан шалгажа байха онhон приборнууд тодхогдоо. Мүн онhон аргаар шубуудай эдихэ хоол үгтэжэ, досоохинь сэбэрлэгдэжэ байдаг юм. Байра соонь hаруул, ханануудынь шэрдэгдэнхэй.

Тусхай бэлэдхэл гараhан операторнууд В. Орлова, А. Липкина, В. Соболева гэгшэд эндэ хүдэлнэ. Мүн шубуунай фабрикада хүдэлжэ, ажалай дүршэл гараhан А. Г. Туданова инкубаторна цехые эрхилнэ.

Байгалаар аяншалаад

ХОРИ. («Буряад үнэн» газетын штатнабэшэ корреспондент Д. Туманов). Хүрбын совхозой дирекци болон комсомолой комитет хони хайшалалгын халуун хаhын үедэ залуушуулай дунда дэлгэрhэн социалис мүрысөөнэй дүн согсолбо. «Сагаан алтанай» ургаса хуряалгада нютагай hургуулиин hурагшад, совхозой залуу хүдэлмэришэд эдэбхитэйгээр хабаадалсаа.

Габшагай ажалаараа нүхэдэйнгөө дундаhаа шалгарhан арба гаран комсомолшууд болон hурагшад Хүндэлэлэй грамотануудта, мүнгэн шанда хүртэhэн байна. Гадна, Байгал далайгаар олон хоногой туршада аяншалха түлөөhэгүй путевкоор шагнагдаа hэн. Совхозой залуу хүдэлмэришэд Л. Вахрушев, А. Зубакин, hурагшад С. Доржиев, З. Намжилов, Р. Шулунова гэгшэд шагналда хүртэгшэдэй дунда бии.

Энээгээрээ урмашаhан залуу хүдэлмэришэд, hурагшад комсомол-залуушуулай звено эмхидхэжэ, үбhэ хуряалгада гараад, мүнөө габшагай hайнаар ажаллажа байна.

СОЁЛОЙ hОНИН

АГИТБРИГАДА ҮБhЭШЭДТЭ АЙЛШАЛНА

БЭШҮҮР. («Буряад үнэн» газетын штатнабэшэ корреспондент В. Борисов). Үбhэшэдые соёлой талаар хангахын тулада, гурбан агитбригада Бэшүүрэй аймагта эмхидхэгдэhэн юм. Дэдэ-Мангирта, Шанага, Бэшүүр тосхонуудай соёлой байшангай дэргэдэ байгуулагдаhан агитбригаданууд hайнаар худэлнэ.

Аймагай түб — Бэшүүр тосхоной соёлой байшангай агитбригада богонихон болзорой хугасаа соо нютагайнгаа үбhэшэдтэ, малшадта, механизаторнуудта концерт-наада харуулжа үрдибэ. Гадна, «Дружба», «Рассвет», XXI партсъездын нэрэмжэтэ колхозуудаар айлшалжа, хүршэнэртөө хүндэтэйгөөр угтагдаа. Ород, буряад арадуудай дуунууд, нютагай ажабайдалда тохёолдодог дутуу дундануудые шүүмжэлhэн шог найруулганууд, сценкэнүүд, шог ёгто рассказууд, шүлэгүүд хатар таанса тус агитбригадын программада ороно.

А. Аюшеевагай СССР-эй арадуудай хатар уян нугархайгаар, хүнгэн солбоноор гүйсэдхэхэдэнь, үбhэшэд пэрьемэ альга ташалгаар үдэшөө. Мүн дуушад Н. Луговская, Н. Будакова, Н. Баженова, гэгшэд ород арадай дуунуудые ирагуу гоёор хангюурдажа, олоной магтаалда хүртөө.

Агитбригада мүнөө аян замаа үргэлжэлүүлhээр.

Дурасхаалай үдэшэ болобо

Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агуухэ дайнда хабаадагшадай дурасхаалые мүнхэлhэн үдэшэ Кировскэ клуб соо (Бэшүүр тосхон) үнгэргэгдэбэ. Энэ үдэшэ фашис Германиие илаhаар 30 жэлэй ойдо зорюулагдаба.

Клубта орожо ерэхэдэ дайн байлдаануудай гал дүлэн соогуур баатарай үхэлөөр унаhан нютагайхидай портредүүд, фото-зурагууд фойегэй нэгэ ханые бүхыдэнь эзэлнэ. Хамта 55 хүнэй портрет. Фото-зураг бүхэн доро тобшохон мэдээсэл үгтэнхэй. Жэшээлхэдэ, портредэй нэгэн доро нигэжэ уншанабди: «Д. А. Гнеушев. 1924 ондо түрэhэн. Кировэй нэрэмжэтэ колхозой гэшүүн. 1942 ондо сэрэгэй албанда татагдаа. 1943 ондо Ленинград шадар баатарай үхэлөөр унаа».

Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агуухэ дайнай ветеранууд, дайн байлдаанда нүхэрөө, аха, дүүгээ алдаhан хүнүүд сугларгшадай дундуур харагдана. Жэшээлхэдэ, Кировэй нэрэмжэтэ колхозые эгээн түрүүлэн эмхидхэгшэдэй нэгэн — Василий Лукич нүхэртээ уулзаhан мэтэ В. Н. Перелыгинэй портредэйнь урда удаан зогсоно. А. А. Слепнёвой hамган А. Д. Гнеушева мүн лэ шаналал гашуудалай мэдэрэлдэ абтанхай, дахинаа дайн бү болоhой, алтан дэлхэйдэ амгалан байдал мандаг лэ гэжэ юрөөнэ.

XXI партсъездын нэрэмжэтэ колхозой тракторно-таряан ажалай бригадын партийна эхин организациин секретарь Ф. С. Савельев дайнда хабаадагшадай дурасхаалда зорюулагдаhан үдэшые нээгээ. Энэ нүхэр үдэшые үнгэргэлгэдэ эдэбхитэйгээр хабаадалсажа, эндэ табигдаhан бүхы материалнуудые суглуулhан байха юм. Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агуухэ дайнай ветеранууд О. Д. Тюрюханов, Н. Л. Перелыгин болон бусад эндэ үгэ хэлэhэн байна.

ТЭРЭЛ hУУРИДАА

Футбол

СССР-эй «А» классай хоёрдохи бүлэгтэ наададаг Сибирь болон Алас-Дурна зүгэй зонын футболистнуудай дунда эхилhэн наадаанай хоёрдохи хахадай ээлжээтэ уулзалганууд үнгэргэгдэбэ.

Мүрысөөнэй таблицада hүүлшын hуури эзэлээд ябаhан Челябинскын «Локомотивтай» ээлжээтэ наадаяа үнгэргэhэн Владивостогой «Луч» талмайн эзэдые 2:1 тоотойгоор шүүгээд гараха даа, мүрысөөнэй таблицада байдалаа hайжаруулба. Мүнөөдөө дүрбэдэхи hуурида гараhан Новосибирскын «Чкаловец» команда Прокопьевскын «Шахтёрто» айлшалhан юм. Зүгөөр талмайн эзэд айлшадаа шүүхэл гэhэн hэдэлгэ гаргаа ха. Тиин эдэнэрэй уулзалга 2:2 тоотойгоор дүүрэжэ, хоёр команда нэжээд очко өөhэд өөhэдтөө бэшүүлhэн байна.

Мүн ээлжээтэ уулзалгануудаа Сибириин хото городуудаар үнгэргэжэ эхилhэн Петропавловск-Камчатский хотын «Вулкан» команда Нижний Тагилай «Уралец» командада айлшалhан юм. Тиихэдээ талмайн эзэдые 1:0 тоотойгоор шүүhэн байна. Манай «Сэлэнгэ» команда өөрынгөө стадион дээрэ наадахадаа «Амарай» футболистнуудые 1.0 тоотойгоор шүүбэшье hаа, урагшаа дабшажа шадабагүй, ушарынь хэлэхэдэ, манай футболистнуудта очкогоороо хүсэгдэhэн «Вулкан», Хабаровскын футболистнууд сохижо оруулhан бүмбэгынгөө тоогоор урдамнай гараба бшуу.

Эрхүүгэй «Авиаторта» Шэтын футболистнууд айлшалхадаа, уулзалгаяа 2:2 тоотойгоор түгэсхэжэ, нэгэ очко өөртөө бэшүүлhэн байна. Удаадахи наадан августын 10-да үнгэргэгдэбэ.

Уншагшадай анхаралда мүнөөдэрэй байдалаар мүрысөөнэй таблица толилогдобо.

Команданууд	Наадаа	Шүүгээ	Тэнсээ	Шүүгдээ	Бүмбэгэ	Очко
«Динамо» Барнаул	19	12	7	0	38: 9	31
«Амур» Благовещ.	20	10	7	3	26:13	27
«Луч» Владивосток	20	10	5	5	39:21	25
«Чкаловец» Н-Сибирск	20	9	6	5	26:20	24
«Вулкан» П-Камчат.	19	9	4	6	20:13	22
СКА Хабаровск	19	8	6	5	33:27	22
«Сэлэнгэ» Улаан-Үдэ	20	8	6	6	20:20	22
«Автомобилист» Красн.	19	9	3	7	22:21	21
«Нефтяник» Тюмень	20	8	5	7	23.26	20
«Торпедо» Томск	19	8	3	8	18:25	19
«Иртыш» Омск	20	6	7	7	18:25	19
«Уралец» Н. Тагил	20	6	6	8	25:23	18
«Зауралец» Курган	20	6	6	8	22:21	18
«Локомотив» Шэтэ	20	4	8	8	13:21	16
«Авиатор» Эрхүү	20	5	5	10	24:38	15
«Сахалин» Ю-Сахал.	19	3	6	10	14:25	12
«Шахтер» Прок.	20	2	8	10	14:26	12
«Локомотив» Челяб.	20	3	4	13	15:36	10

Түгэсхэлэй нааданда

Горький хотодо хүдөөгэй спортсменүүдэй дунда бүхэроссин хоёрдохи ээлжээнэй мүрысөөнүүд боложо дүүрэбэ. Хүнгэн атлетикээр үнгэргэгдэhэн түгэсхэлэй нааданда Ивалгын гидромелиоративна техникумэй багша Мария Зырянова 400 метрэй зайда урилдахадаа, түрүү hуури эзэлжэ, алтан медальда хүртэбэ. Тэрэ зайгаа 56,9 секундэ соо гаталhан байна. Манай республикын нүгөөдэ спортсмен — Буряадай хүдөө ажахын институдай физическэ хүмүүжүүлгын кафедрын ахалагша багша, СССР-эй спортын мастер Владимир Цыренов 10.000 метрэй зайда урилдахадаа, hайн саг харуулба. Тиин эдэ хоёр спортсменүүднай Россиин хүдөөгэй спортсменүүдэй суглуулагдамал командын бүридэлдэ оруулагдаба. Авугстын 20-hoo Саратов хотодо хүдөөгэй спортсменүүдэй дунда үнгэргэгдэхэ бүхэсоюзна мүрысөөндэ эдэ хоёр хабаадалсаха болобо.

Б. МИРОМАНОВ.

ТЕЛЕВИДЕНИ

Августын 12-hoo 18 болотор

ПОНЕДЕЛЬНИК, 12

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

Улаан-Үдэ. 18.00 — Дамжуулгын программа. 18.05 — Спортын hонин. 18.20 — Техническэ мэдээсэл. 18.50 — Телевизионно hонин (буряадаар). 19.10 — Уласхоорондын шэнжэлэл. 19.30 — Буряад уран шүлэгэй хуудаhан. 20.00 — «Хани нүхэсэнэбди, мүрысэнэбди». Шэтын, Улаан-Үдын телевизионно студинуудай хамтын программа. 21.10 — «Каждый вечер в 11» — уран hайханай фильм.

ВТОРНИК, 13

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

Улаан-Үдэ. 18.00 — Дамжуулгын программа. 18.05 — «Горн» — hурагшадта зорюулагдаhан дамжуулга. 18.45 — Телевизионно hонин. 19.05 — Уласхоорондын шэнжэлэл (буряадаар). 19.25 — Мал ажахы — габшагай ажал. 19.55 «Асуудалнуудтатнай харюусанабди». 20.20 — «Факел» — залуушуулда зорюулагдаhан программа. 21.00 — «Место встречи» — Женева» — уран hайханай фильм. (1-дэхи, 2-дохи сери).

СРЕДА, 14

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

«Орбита». 18.10 — Футболоор СССР-эй чемпионат. «Спартак» (Москва) — «Арарат» (Ереван). 1-дэхи тайм (үнгэтэ). 19.00 — «Время» — мэдээсэлэй программа. 19.30 — Футболоор СССР-эй чемпионат. «Спартак» (Москва) — «Арарат» (Ереван). 2-дохи тайм (үнгэтэ). 20.15 — «Парижские могикане» гэжэ ЧССР-эй олон серитэй телевизионно уран hайханай фильмын 1-дэхи сери түрүүшынхеэ харуулагдаха. 21.10 — 21.20 — Забhарлалга. 21.20 — «Парижские могикане» — ЧССР-эй телевизионно уран hайханай фильмын 2-дохи сери. 22.10 — Концерт. 22.30 — Футболоор СССР-эй чемпионат. «Динамо» (Тбилиси) — Динамо» (Киев). Забhарлалгадань — документальна фильм. 00.15 — «Время» — мэдээсэлэй программа.

ХОЁРДОХИ ПРОГРАММА

Улаан-Үдэ. 19.00 — Телевизионно hонин. 19.20 — «Календарай хуудаhануудаар». 20.00 — «Сын Оки» — документальна фильм.

ЧЕТВЕРГ, 15

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

Улаан-Үдэ. 19.00 — Дамжуулгын программа. 19.05 — Телевизионно hонин. 19.25 — «Тодорхойлхы жэлэй габшагай алхамууд». Облпрофсоведэй түрүүлэгшэ В. И. Титов үгэ хэлэхэ. 19.45 — «НТИ — хүдөө ажахыда».

«Орбита». 20.15 — «Парижские могикане» гэжэ ЧССР-эй телевизионно уран hайханай фильмын 3-дахи сери түрүүшынхеэ харуулагдаха. 21.10 — 21.20 — Забhарлалга. 21.20 — «Парижские могикане» — ЧССР-эй телевизионно уран hайханай фильмын 4-дэхи сери. 22.15 — «Днепропетровско областиин угтамжын түсэб бэелүүлэгдэнэ». КПСС-эй Украинын обкомой нэгэдэхи секретарь А. Ф. Ватченко дамжуулгада хабаадалсаха. 23.00 — «Золотая нота». ГДР-hээ дамжуулга (үнгэтэ). 24.00 — «Время» — мэдээсэлэй программа.

ХОЁРДОХИ ПРОГРАММА

Орбита. 19.00 — «Время» — мэдээсэлэй программа. 19.30 — Волейболоор СССР-эй, Кубын суглуулагдамал командануудай уласхоорондын уулзалга. 20.05 — Концерт.

Улаан-Үдэ. 20.15 — «Сэлэнгэ» — телевизионно журнал (буряадаар). 20.55 — «Волгын эрьеын дуун» — фильм-концерт.

ПЯТНИЦА, 16

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

Улаан-Үдэ. 17.55 — Дамжуулгын программа. 18.00 — «Летние звезды». Үхибүүдтэ зорюулагдаhан дамжуулга. 18.15 — «Аха дүү арадай эбдэршэгүй хани нүхэсэлэй илан мандалга» (буряадаар). 18.45 — Телевизионно hонин. 19.05 — «Хүгжэмтэ уулзалга». РСФСР-эй габьяата артист А. Арсаланов. 19.55 — «Парижские могикане» — ЧССР-эй телевизионно уран hайханай фильмын 5-дахи сери. 21.00 — Забhарлалга. 21.10 — «Парижские могикане» — ЧССР-эй телевизионно уран hайханай фильмын 6-дахи сери түрүүшынхеэ харуулагдаха. 22.10 — «Хүн. Газар. Юртэмсэ». Советскэ Союзай Герой, СССР-эй летчик-космонавт В. И. Севастьянов дамжуулгада хабаадаха. 22.40 — «Это — вертолеты» гэhэн документальна фильм түрүүшынхеэ харуулагдаха (үнгэтэ). 22.50 — «Советскэ Союз — манай адрес» — үнгэтэ. 24.00 — «Время» — мэдээсэлэй программа. 00.30 — «Андронниковой үгэ» — телевизионно фильм-концерт түрүүшынхеэ харуулагдаха.

ХОЁРДОХИ ПРОГРА[ММА]

«Орбита». 17.30 — «[Мо]лодые голоса» — А[лма-]Атын зонын залуу дууша[дай] бүхэсоюзна телевизно[нно] конкурсын нэгэдэхи [тур.] 19.00 — «Время» — мэ[дээ]сэлэй программа. 19.30 «Блестящий дивертисме[нт]» — телевизионно доку[мен]тальна фильм.

Улаан-Үдэ. 19.55 — «[Пу-]ды странствий» гэжэ те[ле]визионно зүжэгэй 1-д[эхи,] 2-дохи сери.

СУББОТО, 17

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАМ[МА]

«Орбита». 13.05 — h[үү]лэй hонин. 13.10 — Му[льт]фильмнүүд харуулагд[аха] (үнгэтэ). 13.40 — «Ар[ьяа] бүмбэгэ» гэhэн клубай [шаг]да хүртэхын түлөө [] футболистнуудай бүхэсс[оюз]на мүрысөөнэй түгэсхэ[лэй] наадан Куйбышевhаа [дам]жуулагдаха. 14.50 — «Эт[] энхэ байлга» — эрдэм д[] рүүлгын программа. 15[] — 15.30 — Забhарла[лга.] 15.30 — «Циркын галнуу[]» 16.10 — «Совет ороной [] бүүд». «О самом памятн[ом]» гэhэн телевизионно д[оку]ментальна фильм түрүүш[ын]хеэ харуулагдаха. Азерба[й]жанай ЛКСМ-эй ЦК-гай [нэ]гэдэхи даагша А. Е. Али[] оролто үгэ хэлэхэ. 17.05 «Сэнхир галай хуудаhан[]даар» (үнгэтэ). 17.55 — «[] стульев» — телевизио[нно] театр (үнгэтэ). 19.00 «Время» — мэдээсэлэй [про]грамма. 19.30 — «Юрий [Га]гаринай шанда хүртэхын [түлөө]» баскетболоор уласх[оо]рондын турнир. Эстони, США-гай суглуулагдамал [ко]мандануудай уулзалга Т[а]линhаа дамжуулагда[ха.] 19.55 — «Мүнөө үеын [] эрдэм наука». 20.25 «Класс-концерт» — нэгэ [] тай балет» (үнгэтэ). 21.00 21.10 — Забhарлалга. 21[] — «Живой труп» — у[ран] hайханай фильм (1-дэхи [се]ри). 22.35 — «Молодые [го]лоса» — Алма-Атын зон[ын] залуу дуушадай бүхэсо[юз]на телевизионно конкурс[ын] хоёрдохи тур. 24.00 «Время» — мэдээсэлэй п[ро]грамма.

ХОЁРДОХИ ПРОГРАМ[МА]

Улаан-Үдэ. 13.30 — «Ж[е]лезный поток» — уран h[ай]ханай фильм. 15.30 — «[] зами друга» — доку[мен]тальна фильм.

ВОСКРЕСЕНИ, 18

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАМ[МА]

«Орбита». 13.05 — [] нэ hонин. 13.10 — Му[] дэр СССР-эй Агаарай Ф[ло]дой hайндэр. СССР-эй о[бо]роны министрэй орлог[ша] Агаарай сэрэгэй хүсэнүү[дэй] ахалагша командалагша, [Со]ветскэ Союзай Герой, ав[иа]циин главна маршал П. Кутахов үгэ хэлэхэ. 13.25 «Советскэ Союзда алба [хэ]нэб!». 14.25 — «Киног[оор] аяншалагшадай клуб» ([үн]гэтэ). 15.25 — 15.30 — З[абh]арлалга. 15.35 — «Нов[ел]лы о космосе» — му[льт]фильмнүүд (үнгэтэ). 15.45 «Маршагай онтохонууд» үхибүүдэй центральна те[] рай зүжэг (үнгэтэ). 16.50 Уласхоорондын hонин. 17.[] — «В добрый путь». 19[] — «Время» — мэдээсэл[эй] программа. 19.30 — Во[лей]болоор уласхоорондын т[ур]нир. СССР-эй, США-[гай] суглуулагдамал коман[да]нуудай уулзалга (үнгэ[тэ).] 19.55 — «Песня о Портл[андии]» — телевизионно до[ку]ментальна фильм. Конст[ан]тин Симонов оролто үгэ [хэ]лэхэ (үнгэтэ). 21.00 21.10 — Забhарлалга. 21.[] — «Живой труп» — у[ран] hайханай фильм (2-дохи [се]ри). 22.15 — «Уран шүл[эг]» Николай Грибачевой шү[лэ]гүүд (үнгэтэ). 22.30 СССР-эй Агаарай Фло[дой] hайндэртэ зорюулагда[hан] Останкинда болоhон веч[ер.] 24.00 — «Время» — мэд[ээ]сэлэй программа. 00.30 Боксоор дэлхэйн чемпион[ат.] Гаванаhаа дамжуулга.

ХОЁРДОХИ ПРОГРАМ[МА]

Улаан-Үдэ. 13.30 — «Ж[у]воронки прилетают пер[вы]ми» — уран hайха[най] фильм. 14.50 — «Грена[да,] Гренада, Гренада моя» документальна фильм.

Редактор

Ц. Ц. ЦИБУДЕЕВ.

Манай адрес, телефо[н]

г. Улан-Удэ, ул. Л[ени]на 35. Телефоны: реда[кто]ра — 54-54, приёмная 54-93, зам. редактора — 68-08, зам. редактора 62-62, отв. секретаря 50-52, секретариат — 66[] отделы: партийной жизни 60-91, сельского хозяй[ства] — 64-36, 63-86, пропаганды и агитации — 56-23, [про]мышленности и строите[ль]ства — 61-35, советс[кого] строительства и быта 69-58, культуры и школ 60-21, писем и рабсел[ько]ров — 67-81, информации 34-05, общественная при[ём]ная — 56-62, машинное [бю]ро — 57-63, фотолабора[то]рия — 33-61.

ПРАВДА БУРЯТИИ

Нэгэдэхи хуудаhанда. «Бариха гээшэ байгуулха» — статья. Тэжээл бэлэдхэлгэ тухай материалнууд. Барилгашадай үдэртэ зорюулагдаhан фоторепортаж. **Хоёрдохи хуудаhанда.** «Амжалта юунhээ эхитэйб?» — К. Албашеевэй статья. **Гурбадахи хуудаhанда.** «Хүдэлмэришэнэй факультет» — Т. Минеевагай статья. «Ороной барилганууд» — хөөрэлдөөн. АПН-эй статья. Хилын саана. **Дүрбэдэхи хуудаhанда.** Нютаг нютагай болон спортын hонин.

СЭНХИР ЭКРАН

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

Улаан-Үдэ. 12.00 — «Таанарта, барилгашадта».

«Орбита». 13.05 — hүүлэй hонин. 13.10 — «Будильник» (үнгэтэ). 13.40 — «Советскэ Союзда алба хэнэб!» 14.40 — «Хүгжэмтэ киоск» (үнгэтэ). 15.10 — «Мүнөөдэр — Барилгашадай үдэр». 15.25 — 15.35 — Забhарлалга. 15.35 — «Киногоор аяншалагшадай клуб» (үнгэтэ). 16.35 — Барилгашадай захилаар зохёогдоhон концерт. 17.05 — Уласхоорондын hонин. 17.35 — «Спортлотогой тираж» (үнгэтэ). 17.45 — «Лиза Курнау-зал» (үнгэтэ). 21.50 — 22.00 — Забhарлалга. 22.00 — Уран hайханаар уншалга. А. Твардовский. Поэмэ. 22.30 — Дуунуудай фестиваль. Польшоhоо дамжуулга хэгдэхэ (үнгэтэ). 24.00 — «Время» — мэдээсэлэй программа.

гай хэрэг» — телевизионно уран hайханай фильм түрүүшынхеэ харуулагдаха (ГДР). 19.00 — «Время» — мэдээсэлэй программа. 19.30 — РСФСР-эй арадай артистка Т. Сорокина дуулана. 20.10 — «Галгүй газарhаа утаан гарахагүй» — уран hайханай фильм. 21.20 — «Хатарай

ХОЁРДОХИ ПРОГРАММА

Улаан-Үдэ. 13.30 — «Коцюбинскитэнэй бүлэ» — уран hайханай фильм.

Типография управления по делам издательств, полиграфии и книжной торговли Совета Министров БурАССР. Н-04601. Заказ № 00[]